

Ludność na rynku pracy w województwie lubelskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Population in the labour market in Lubelskie Voivodship in the light of the
National Census of Population and Housing 2021 results

Urząd Statystyczny w Lublinie Statistical Office in Lublin

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Lublinie – Lubelski Ośrodek Badań Regionalnych

Statistical Office in Lublin – Lublin Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

dr Krzysztof Markowski

Zespół autorski

Editorial team

Aneta Olszewska-Welman

Prace redakcyjne

Editorial work

Aneta Olszewska-Welman

Tłumaczenie

Translation

Aneta Olszewska-Welman

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Aneta Olszewska-Welman

ISBN 978-83-7402-261-3 (wersja elektroniczna)

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<https://lublin.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data — please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Lublinie przedstawia Państwu publikację pt. „Ludność na rynku pracy w województwie lubelskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021”.

Niniejsze opracowanie prezentuje wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, który został przeprowadzony na terenie Polski w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r. według stanu na dzień 31 marca 2021 r. Szeroki zakres informacji pozyskanej w spisie może stanowić podstawę do przeprowadzenia pogłębionych analiz i dokonania bilansu zmian, które zaszły w latach 2011-2021.

Prezentowana publikacja jest opracowaniem tematycznym, poświęconym charakterystyce aktywności ekonomicznej ludności. Opracowanie zawiera szczegółową charakterystykę dla poszczególnych kategorii ludności w wieku 15 lat i więcej: pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Każda z tych zbiorowości została opisana w odniesieniu do ich zróżnicowania pod względem cech społeczno-demograficznych.

Publikacja zawiera uwagi ogólne oraz część analityczną (wzbogaconą prezentacją graficzną w postaci map i wykresów). W części analitycznej zawarte są porównania różnych aspektów aktywności ekonomicznej ludności pomiędzy rokiem 2021 a 2011.

Wszystkie publikacje z wynikami spisu ludności i mieszkań są dostępne w wersji książkowej, a także w Internecie na stronie Głównego Urzędu Statystycznego: <https://spis.gov.pl>.

Wyrażam nadzieję, że prezentowane wyniki spisu będą przydatne dla szerokiego grona odbiorców danych statystycznych: władz rządowych i samorządowych, środowisk naukowych i analityków.

Jestem przekonany, że przedstawiony materiał statystyczny wzbogaci Państwa zakres informacji oraz poszerzy zasób wiedzy o sytuacji na rynku pracy w województwie lubelskim. Mam również nadzieję, iż syntetyczny charakter naszej publikacji zachęci Państwa do zgłębiania przedstawionych w niej zagadnień wykorzystując w tym celu bardziej szczegółowe dane dostępne w naszym Urzędzie Statystycznym i na naszych stronach internetowych <http://lublin.stat.gov.pl> oraz na stronach internetowych GUS m. in. w Banku Danych Lokalnych.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Lublinie

dr Krzysztof Markowski

Lublin, marzec 2024 r.

Preface

The Statistical Office in Lublin presents the publication „Population in the labour market in Lubelskie Voivodship in the light of the National Census of Population and Housing 2021 results“.

This study presents the results of the 2021 National Population and Housing Census. The census was carried out in Poland from April 1 to September 30, 2021, as of March 31, 2021. A wide range of information obtained therefrom may be the basis for in-depth analyses and carrying out of balance of changes that took place in 2011-2021.

The presented publication is a thematic study devoted to the characteristics of economic activity of the population. The study contains detailed characteristics for individual categories of the population aged 15 years and more, i.e. employed, unemployed and economically inactive. Each of these population groups has been described in relation to their diversity in terms of socio-demographic features.

The publication contains general comments and an analytical part (enriched with a graphic presentation in the form of maps and graphs). The analytical part incorporates comparisons of various aspects of economic activity of the population between 2021 and 2011.

All publications with the results of the Population and Housing Census are available in a book version, as well as on the Internet on the website of the Statistics Poland: <https://spis.gov.pl>.

I hope that the presented census results will be useful for a wide range of recipients of statistical data, i.e. government and local government authorities, scientific communities and analysts.

I am convinced that this statistical material will expand the knowledge of the labour market conditions in Lubelskie Voivodship. I also hope that the synthetic nature of our publication will encourage you to explore the more detailed data available in our Statistical Office and on its website (<http://lublin.stat.gov.pl>) as well as on the website of Statistics Poland, e.g. in the Local Data Bank.

Director
of Statistical Office
in Lublin

Krzysztof Markowski, PhD

Lublin, March 2024

Spis treści

Contents

Przedmowa.....	3
Preface.....	4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	11
Symbols. Main abbreviations	
SYNTEZA.....	12
EXECUTIVE SUMMARY	15
Rozdział 1. Aktywność ekonomiczna ludności.....	18
Chapter 1. Economic activity of population	
1.1. Charakterystyka aktywności ekonomicznej ludności.....	18
1.1. Economic activity of the population	
1.2. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku.....	21
1.2. Economic activity of the population by place of residence, sex and age groups	
1.3. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia.....	25
1.3. Economic activity of population by place of residence, sex and level of education	
1.4. Aktywność ekonomiczna ludności według grup wieku i poziomu wykształcenia.....	26
1.4. Economic activity of the population by age groups and level of education	
Rozdział 2. Pracujący	28
Chapter 2. Employed persons	
2.1. Pracujący według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku.....	28
2.1. Employed persons by place of residence, sex and age groups	
2.2. Pracujący według grup wieku i poziomu wykształcenia	31
2.2. Employed persons by age groups and level of education	
2.3. Pracujący według statusu zatrudnienia.....	33
2.3. Employed persons by employment status	
Rozdział 3. Bezrobotni	36
Chapter 3. Unemployed persons	
3.1. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	36
3.1. Unemployed by place of residence, sex and age groups	
3.2. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i ekonomicznych grup wieku	38
3.2. Unemployed persons by place of residence, sex and economic age groups	
3.3. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku.....	39
3.3. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups	
3.4. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia	42
3.4. Structure of unemployed persons by place of residence, sex and level of education	

3.5. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci, wykształcenia i okresu poszukiwania pracy	43
3.5. Unemployed persons by place of residence, sex, level of education and the time of job seeking	
Rozdział 4. Bierni zawodowo.....	44
Chapter 4. Economically inactive persons	
4.1. Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	44
4.1. Economically inactive persons by place of residence, sex and age groups	
4.2. Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia.....	47
4.2. Economically inactive persons by level of education	
4.3. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej.....	48
4.3. Economically inactive persons by reasons for inactivity	
Uwagi metodologiczne.....	53
Methodological notes	57
1. Zakres i procedura badań.....	53
1. Scope and survey procedure.....	57
2. Podstawowe pojęcia i definicje	53
2. Basic concepts and definitions	57

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Ludność aktywna ekonomicznie.....	18
Table 1. Economic activity of the population	
Tablica 2. Współczynnik aktywności zawodowej według płci i miejsca zamieszkania	22
Table 2. Activity rate by sex and place of residence	
Tablica 3. Współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.....	27
Table 3. Activity rate by age groups and level of education in 2021	
Tablica 4. Wskaźnik zatrudnienia według grup wieku, miejsca zamieszkania i płci.....	30
Table 4. Employment rate by age groups , place of residence and sex	
Tablica 5. Pracujący według statusu zatrudnienia, płci i miejsca zamieszkania	33
Table 5. Employed persons by employment status, sex and place of residence	
Tablica 6. Bezrobotni według płci i miejsca zamieszkania	36
Table 6. Unemployed persons by sex and place of residence	
Tablica 7. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	40
Table 7. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups	

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według płci w 2021 r....	19
Chart 1. Structure of economic activity of the population aged 15 years and more by sex in 2021	
Wykres 2. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania w 2021 r.	20
Chart 2. Structure of economic activity of the population aged 15 years and more by place of residence in 2021	
Wykres 3. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.	22
Chart 3. Structure of economic activity of the population aged 15 years and more by place of residence and sex in 2021	
Wykres 4. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według płci i grup wieku w 2021 r.	23
Chart 4. Structure of economic activity of the population aged 15 years and more by sex and age groups in 2021	
Wykres 5. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i grup wieku w 2021 r.	24
Chart 5. Structure of economic activity of the population aged 15 years and more by place of residence and age groups in 2021	
Wykres 6. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci w 2021 r.	25
Chart 6. Structure of economic activity of the population aged 15 years and more by level of education and sex in 2021	
Wykres 7. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania w 2021 r.	26
Chart 7. Structure of economic activity of the population aged 15 years and more by level of education and place of residence in 2021	
Wykres 8. Struktura pracujących w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku.....	28
Chart 8. Structure of employed persons aged 15 years and more by place of residence, sex and age groups	
Wykres 9. Struktura pracujących w wieku 15 lat i więcej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.	31
Chart 9. Structure of employed persons aged 15 years and more by age groups and level of education in 2021	
Wykres 10. Struktura pracujących w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.	32
Chart 10. Structure of employed persons aged 15 years and more by place of residence, sex and level of education in 2021	
Wykres 11. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku.....	37
Chart 11. Structure of unemployed persons by place of residence, sex and age groups	

Wykres 12. Struktura bezrobotnych według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.	38
Chart 12. Structure of unemployed persons by sex and economic age groups in 2021	
Wykres 13. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.	39
Chart 13. Structure of unemployed persons by place of residence and economic age groups in 2021	
Wykres 14. Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.	42
Chart 14. Structure of unemployed persons by level of education, sex and place of residence in 2021	
Wykres 15. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku.....	45
Chart 15. Structure of economically inactive persons aged 15 years and more by place of residence, sex and age groups	
Wykres 16. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.	47
Chart 16. Structure of economically inactive persons aged 15 years and more by place of residence, sex and level of education in 2021	
Wykres 17. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i przyczyn bierności w 2021 r.	48
Chart 17. Structure of economically inactive persons aged 15 years and more by place of residence and reasons for inactivity in 2021	

Spis map

List of maps

Mapa 1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 2021 r.....	21
Map 1. Economic activity of population aged 15 and more in 2021	
Mapa 2. Udział liczby pracujących w wieku 15 lat i więcej w gminach w ogólnej liczbie pracujących w województwie w 2021 r.	29
Map 2. Share of employed persons aged 15 years and more in gminas in total number of employed persons in voivodship in 2021	
Mapa 3. Pracujący według statusu zatrudnienia w 2021 r.	34
Map 3. Employed persons by employment status in 2021	
Mapa 4. Wskaźnik zatrudnienia według miejsca zamieszkania w 2021 r.....	35
Map 4. Employment rate by place of residence in 2021	
Mapa 5. Stopa bezrobocia w 2021 r.....	41
Map 5. Unemployment rate in 2021	
Mapa 6. Bierni zawodowo w 2021 r.	44
Map 6. Economically inactive persons in 2021	
Mapa 7. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej w 2021 r.	49
Map 7. Economically inactive persons by reasons for inactivity in 2021	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Full name
NSP	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań National Population and Housing Census
ok.	około approximately
r.	rok year
tys.	tysiąc thousand
p. proc.	punkt procentowy percentage point
tj. i.e.	to jest that is
tzn. i.e.	to znaczy that is
np. e.g.	na przykład for example
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych United Nations

SYNTEZA

Aktywność ekonomiczna ludności

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2021 r. pozwalają na charakterystykę ludności w wieku 15 lat i więcej oraz na analizę zmian, jakie nastąpiły w okresie dziesięciu lat na rynku pracy w województwie lubelskim oraz w kraju.

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 w dniu 31 marca 2021 r. w województwie lubelskim liczba ludności w wieku 15 lat i więcej wyniosła 1740,2 tys. osób i w porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. spadła o 5,6%. Mężczyźni stanowili 47,9% tej populacji, a kobiety – 52,1%. Status na rynku pracy został ustalony dla 1652,1 tys. osób (94,9% ogólnej liczby ludności w wieku 15 lat i więcej), w tym dla 788,7 tys. mężczyzn i 863,4 tys. kobiet.

Zgodnie z wynikami NSP 2021 w województwie lubelskim liczba osób aktywnych zawodowo (tj. pracujących lub bezrobotnych) wyniosła 931,7 tys. i w okresie międzyspisowym spadła o 2,6%. Wśród osób aktywnych zawodowo przeważali mężczyźni (53,8%) oraz mieszkańcy miast (54,1%). Biorąc pod uwagę wiek, najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 35-44 lata (27,7%), a pod względem poziomu wykształcenia – osoby z wykształceniem wyższym (34,6%).

Współczynnik aktywności zawodowej, czyli udział osób aktywnych zawodowo w wieku 15 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności z ustalonym statusem na rynku pracy, wyniósł 56,4% (w 2011 r. – 54,6%). Wyższą aktywnością zawodową charakteryzowali się mężczyźni niż kobiety – 63,6% wobec 49,9% (w 2011 r. odpowiednio 62,2% i 47,6%). Wartość współczynnika wśród mieszkańców wsi była wyższa niż wśród mieszkańców miast (56,7% wobec 56,0%). Wyniki NSP 2021 pokazały również, że im wyższy poziom wykształcenia, tym wyższa wartość współczynnika aktywności zawodowej. Wśród osób z wykształceniem wyższym wyniósł on 80,5%, a wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego – 19,7%.

Pracujący

Pracujący są największą grupą osób w wieku 15 lat i więcej o ustalonym statusie zawodowym na rynku pracy i w 2021 r. stanowili oni 50,7% osób w wieku 15 lat i więcej. Według danych spisowych z 2021 r. populacja pracujących wynosiła 883,0 tys. i była o 5,7% większa niż w 2011 r. Na rynku pracy liczba pracujących w okresie 10 lat wzrosła wśród mężczyzn o 3,6%, a wśród kobiet o 8,2%. W miastach przybyło 7,6% pracujących, a na wsi 3,8%.

Biorąc pod uwagę wiek, wyniki spisu z 2021 r. pokazały, że największą grupę pracujących stanowiły osoby w wieku 35-44 lata – 27,8%, podczas gdy w 2011 r. najwięcej pracujących było w wieku 25-34 lata (27,5%). Najniższy udział w ogólnej liczbie pracujących miały osoby w wieku 65 lat i więcej – 3,1%, co oznacza wzrost o 1,0 p.proc. w porównaniu z 2011 r.

Większość pracujących o ustalonym poziomie wykształcenia posiadała wykształcenie wyższe (35,8%) oraz średnie i policealne (38,8%). Na podstawie wyników spisu z 2021 r. można zauważyć, że pracujące kobiety charakteryzowały się wyższym poziomem wykształcenia niż pracujący mężczyźni. Wykształcenie co najmniej średnie posiadało 82,9% kobiet oraz 67,5% mężczyzn.

Wskaźnikiem określającym udział pracujących wśród wszystkich osób w wieku 15 lat i więcej jest wskaźnik zatrudnienia. Największy wzrost wskaźnika zatrudnienia w okresie 10 lat odnotowano w grupie wieku 55-64 lata wśród kobiet mieszkających w mieście (o 22,9 p. proc.), natomiast w grupie kobiet jak i mężczyzn w wieku 65 lat i więcej zamieszkałych na wsi odnotowano spadek (po 1,8 p. proc.).

Pod względem wartości wskaźnika zatrudnienia województwo lubelskie zajęło 15. miejsce wśród województw. Najwyższe wartości odnotowano w województwie mazowieckim i wielkopolskim (po 60,2%), a najniższe w świętokrzyskim (52,4%).

Charakter wykonywania pracy zarobkowej (w głównym miejscu pracy) klasyfikowany jest w ramach statusu zatrudnienia w trzy podstawowe kategorie: pracownicy najemni, pracujących na własny rachunek (pracodawcy lub niezatrudniający pracowników) oraz pracujący w innym charakterze. W porównaniu z 2011 r. struktura pracujących według statusu zatrudnienia nie uległa większym zmianom. Najliczniejszą grupę stanowili pracownicy najemni – 644,4 tys. osób (73,0% ogólnej liczby pracujących, więcej o 6,9 p. proc. niż w 2011 r.), natomiast zbiorowość pracujących na własny rachunek liczyła 198,8 tys. osób (22,5%, mniej o 3,9 p. proc. niż w 2011 r.).

W okresie dekady między spisami nastąpił wzrost liczby pracowników najemnych o 16,7%, pracodawców o 0,8%, spadek natomiast odnotowano wśród pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników o 3,9% oraz pracujących w innym charakterze o 3,1%.

W 2021 r. wyższy udział pracowników najemnych oraz pracujących w innym charakterze był w grupie kobiet niż mężczyzn. Odwrotna zależność wystąpiła w grupie pracujących na własny rachunek.

Bezrobotni

Liczba bezrobotnych w województwie 31 marca 2021 r. wyniosła 48,7 tys. osób, tj. o 59,9% mniej w relacji do wyników NSP 2011. Grupa ta stanowiła 6,6% ogółu bezrobotnych w kraju. Większy spadek odnotowano wśród bezrobotnych kobiet o 62,2% osób oraz wśród osób zamieszkałych w miastach o 62,4%.

W okresie między spisowym wystąpił spadek liczby bezrobotnych w każdej 10-letniej grupie wieku, niezależnie od płci i miejsca zamieszkania. Największy spadek liczby bezrobotnych odnotowano w grupach wieku 25–34 lata (o 36,5 tys.) i 15–24 lata (o 23,9 tys.).

W województwie lubelskim w 2021 r. w strukturze bezrobotnych według poziomu wykształcenia największy udział miały osoby z wykształceniem średnim lub policealnym (40,4%), a najniższy – z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego (16,6%). Najwięcej bezrobotnych kobiet legitymowało się wykształceniem średnim lub policealnym (45,3%) oraz wyższym (26,0%). W przypadku bezrobotnych mężczyzn najwyższy odsetek dotyczył osób z wykształceniem średnim lub policealnym (36,7%) oraz z zasadniczym zawodowym/branżowym (30,8%). Najmniej bezrobotnych mężczyzn posiadało wykształcenie wyższe (12,0%).

W 2021 r. w województwie lubelskim zbiorowość długotrwale bezrobotnych (tj. pozostających bez pracy dłużej niż rok) liczyła 27,8 tys. osób, co stanowiło 57,1% ogółu bezrobotnych. W ciągu dziesięciu lat ich liczba zmniejszyła się o 7,2%. Wraz z wiekiem bezrobotnych wzrastał odsetek poszukujących pracy dłużej niż rok.

Odsetek długotrwale bezrobotnych wśród bezrobotnych ogółem był wyższy w populacji mężczyzn niż kobiet i wyniósł odpowiednio: 58,7% i 55,0%. Miejsce zamieszkania osób bezrobotnych miało niewielki wpływ na długość okresu poszukiwania pracy, odsetek długotrwale bezrobotnych mieszkańców miast wyniósł 57,2%, a mieszkańców wsi – 57,0%.

Podstawowym miernikiem wielkości bezrobocia jest stopa bezrobocia, która w skali województwa zmniejszyła się o 7,5 p. proc. i wyniosła 5,2% w 2021 r. Wśród populacji mężczyzn i kobiet odnotowano spadek tego wskaźnika odpowiednio o 7,1 p. proc. i o 7,9 p. proc., a wartość stopy bezrobocia wyniosła w 2021 r. dla mężczyzn 5,6%, a dla kobiet 4,8%. Wystąpił spadek stopy bezrobocia wśród mieszkańców miast o 9,1 p. proc. do 5,7%, a wśród mieszkańców wsi o 6,1 p. proc. do 4,8%.

Bezrobocie było zróżnicowane przestrzennie. W podziale według rodzaju miejsca zamieszkania (miasta/wieś) stopa bezrobocia była najwyższa wśród mieszkańców miast w powiecie hrubieszowskim i wyniosła 9,0%, natomiast najniższa w powiecie łużyńskim – 3,3%. Dla osób zamieszkałych na wsi najwyższa stopa bezrobocia wystąpiła w powiecie hrubieszowskim – 8,8%, zaś najniższa w powiecie lubelskim – 3,0%.

Bierni zawodowo

Populacja osób biernych zawodowo w województwie lubelskim wyniosła 720,4 tys. W tej liczbie zdecydowaną większość stanowiły kobiety (433,0 tys.), a znacznie mniej liczną mężczyzn (287,4 tys.). Udział biernych zawodowo wyniósł w 2021 r. 43,6% ludności w wieku 15 lat i więcej o ustalonym statusie zawodowym na rynku pracy.

Kobiety częściej niż mężczyźni pozostawały w stanie bierności zawodowej. Odsetek biernych zawodowo wśród kobiet wyniósł 50,1%, podczas gdy wśród mężczyzn analogiczny współczynnik wyniósł 36,4%. Ten sam współczynnik dla miast wyniósł 44,0% natomiast wśród mieszkańców wsi był nieco niższy i wyniósł 43,3%.

W okresie dziesięciu lat między spisami w 2011 i 2021 r. liczba osób biernych zawodowo zmniejszyła się o 75,1 tys. tj. 9,4%. Spadek ten jest widoczny zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet (odpowiednio o 9,7% i 9,3%). Analizując zjawisko według miejsca zamieszkania można zauważyć, że w miastach spadek liczby biernych zawodowo był większy (o 10,3%) niż na wsi (o 8,7%).

Analiza struktury biernych zawodowo według 10-letnich grup wieku pokazała, że najliczniejszą grupę w województwie lubelskim tworzyły osoby w wieku 65 lat i więcej. W tej grupie wieku, w porównaniu z danymi ze spisu w 2011 r., odnotowano znaczący wzrost udziału w populacji osób biernych zawodowo (o 14,6 p. proc. do poziomu 51,5%).

Wśród osób biernych zawodowo o ustalonym poziomie wykształcenia, największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem średnim lub policealnym (34,9%) oraz gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego (33,2%).

Najczęstszą przyczyną bierności zawodowej było korzystanie z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcje, obligacje lub z własności) – tę przyczynę zadeklarowało 42,7% ogółu biernych zawodowo.

EXECUTIVE SUMMARY

Economic activity of the population

The results of the 2021 National Census allow for the characteristics of the population aged 15 years and more to analyse the changes that have occurred over ten years in the labour market in the Lubelskie Voivodship and in the country.

According to the results of the National Population and Housing Census 2021, the population aged 15 and more in Lubelskie Voivodship stood at 1,740.2 thousand people on 31 March 2021 and decreased by 5.6% on the 2011 Census. Men constituted 47.9% of this population, while women – 52.1%. The labour market status was established for 1,652.1 thousand people (94.9% of the total population aged 15 and more), including 788.7 thousand men and 863.4 thousand women.

According to the results of the 2021 Census, the number of economically active people (i.e. employed or unemployed) in Lubelskie Voivodship reached 931.7 thousand and decreased by 2.6% in the inter-census period. Men (53.8%) and urban residents (54.1%) prevailed in the economically active population. Broken down by age, people aged 35-44 made up the largest group (27.7%), by educational attainment level – people with tertiary education (34.6%).

The activity rate, i.e. the share of economically active people aged 15 and more in the total population with an established status on the labour market, accounted for 56.4% (in 2011 – 54.6%). Men were more active than women – 63.6% versus 49.9% (in 2011, 62.2% and 47.6%, respectively). The value of the coefficient was higher for rural residents than for urban residents (56.7% vs 56.0%). The results of the 2021 Census also showed that the higher the level of educational attainment, the higher the activity rate. It stood at 80.5% for people with tertiary education, and 19.9% for people with lower secondary education, primary education, incomplete primary education and no school education.

Employed persons

The employed persons are the largest group of people aged 15 and more with an established professional status in the labour market. In 2021 this group constituted 50.7% of people aged 15 and more. According to the census data from 2021, the working population amounted to 883.0 thousand and was 5.7% higher than in 2011. In the labour market, the number of employed men increased by 3.6% and women by 8.2%. In the cities, the number of employees increased by 7.9% and by 3.8% in rural areas.

In terms of age, the results of the 2021 Census showed that the largest group of employed people were those aged 35-44 – 27.8%, whereas those aged 25-34 (27.5%) prevailed in the working population in 2011. People aged 65 and more had the lowest share in the total number of employed people – 3.1%, 1.0 percentage points more than in 2011.

Most employed people with an established level of educational attainment had completed tertiary education (35.8%) and secondary and post-secondary education (38.8%). Based on the results of the 2021 Census, it is notable that employed women represented a higher level of educational attainment than employed men. 82.9% of women and 67.5% of men had completed at least secondary education.

The employment rate is the indicator determining the share of employed persons among those aged 15 and more. The largest increase in the employment rate over the 10-years was recorded in the 55-64 age group among women living in urban areas (by 22.9 percentage points), while both women and men aged 65 and more living in rural areas saw a decrease (1.8 percentage points each).

In terms of the employment rate, the Łódzkie Voivodship took 15th place among the voivodships. The highest values were registered in Mazowieckie and Wielkopolskie Voivodships (60.2% each), and the lowest in the Świętokrzyskie (52.4%).

The character of gainful employment (at the main place of work) is classified within employment status into three basic categories: employees, self-employed (employers and non-employers) and employees working in another capacity. Compared with 2011, the structure of the employed by employment status did not change much. The most numerous group was made up of salaried employees - 644.4 thousand people (73.0% of the total number of employed, 6.9 percentage points more than in 2011), while the collective of self-employed workers numbered 198.8 thousand people (22.5%, 3.9 percentage points less than in 2011).

During the decade between the censuses, there was an increase in the number of employees by 16.7%, and employers by 0.8%, while a decrease was registered among the self-employed non-employers by 3.9% and those working in another capacity by 3.1%.

In 2021, there was a higher share of salaried workers and those working in another capacity in the female group than in the male group. An inverse relationship occurred in the self-employed group.

Unemployed persons

The number of unemployed in the voivodship on March 31, 2021, was 48.7 thousand, down 59.9% from the 2011 Census results. This group accounted for 6.6% of the total unemployed in the country. There was a larger decrease among unemployed women by 62.2% and among urban residents by 62.4%.

In the period between censuses, there was a decrease in the number of unemployed persons in each 10-year age group, regardless of sex and place of residence. The largest decline in the number of unemployed persons was recorded in the age groups 25-44 (by 26.5 thousand) and 15-24 (by 23.9 thousand).

In 2021, in Lubelskie Voivodship, persons with secondary or post-secondary education prevailed in the structure of unemployed persons by levels of education – 40.4%, the ones with lower secondary, primary, primary not completed and without school education, comprising 16.6%, represented the smallest group. Women with secondary or post-secondary education (accounting for 45.3%) and women with tertiary education (26.0%) had the highest share in the population of unemployed women. In the case of unemployed men, the highest share constituted men with secondary or post-secondary education (36.7%) together with the ones with basic sectoral/vocational one – 30.8%. The least numerous group was that of the men with tertiary education – 12.0%.

In Lubelskie Voivodship in 2021, the population of long-term unemployed persons (i.e. being out of work for longer than a year) equaled 27.8 thousand, which accounted for 57.1% of the total unemployed persons. In a decade, their number fell by 7.2%. It is visible that the percentage of people seeking work for longer than a year grew with the age of the unemployed.

The percentage of long-term unemployed among the total unemployed was higher in the male population than in the female population, and was respectively: 58.7% and 55.0%. The place of residence of the unemployed had little effect on the length of the job search, the percentage of long-term unemployed urban areas was 57.2%, and rural areas were 57.0%.

The basic measure of unemployment is the unemployment rate, which decreased by 7.5 percentage points in the voivodship and amounted to 5.2% in 2021. Among the male and female population, this indicator decreased by 7.1 percentage points, respectively, and by 7.9 percentage points, and the unemployment rate in 2021 was 5.6% for men and 3.8% for women. There was a drop in the unemployment rate among residents of urban areas by 9.1 percentage points to 5.7% and among rural areas by 6.1 percentage points up to 4.8%.

Unemployment varies spatially. When broken down by type of place of residence (urban/rural), the unemployment rate was the highest among urban residents in Hrubieszowski Powiat and amounted to 9.0%, while the lowest in Łęczyński Powiat – 3.3%. For persons living in rural areas, the highest unemployment rate occurred in Hrubieszowki Powiat – 8.8%, and the lowest in Lubelski Powiat – 3.0%.

Economically inactive persons

The population of the economically inactive in Lubelskie Voivodship amounted to 720.4 thousand. In this number, women constituted a vast majority (433.0 thousand), but a much smaller number were men (287.4 thousand). The share of the economically inactive amounted to 43.6% of the population aged 15 and more with an established labour market status in 2021.

Women were more often economically inactive than men. The percentage of economically inactive among women was 50.1%, while among men the corresponding ratio was 36.4%. The same ratio for urban areas was 44.0% while among rural areas it was slightly lower at 43.3%.

In the ten years between the 2011 and 2021 censuses, the number of economically inactive persons decreased by 75.1 thousand, i.e. 9.4%. This decrease is visible among both men and women (respectively by 9.7% and 9.3%). When analysing the phenomenon by place of residence, it may be noted that the decrease in the number of economically inactive was greater in urban areas (by 10.3%) than in rural areas (by 8.7%).

An analysis of the structure of the economically inactive population by 10-year age groups showed that the largest group in Lubelskie Voivodship was made up of people aged 65 and more. In this age group, compared to data from the 2011 census, there was a significant increase in the share of the economically inactive population (by 14.6 percentage points to 51.5%).

Among the economically inactive with an established level of education, the largest groups were those with secondary or post-secondary education (34.9%) and lower secondary education, primary education, incomplete primary education and no school education (33.2%).

The most common reason for economic inactivity was the use of a retirement, annuity or disability pensions or capital income (stocks, bonds or from property) – this reason was declared by 42.7% of the total economically inactive persons.

Rozdział 1

Chapter 1

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of population

1.1. Charakterystyka aktywności ekonomicznej ludności

1.1. Economic activity of the population

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pomiędzy 1 kwietnia a 30 września 2021 r. został przeprowadzony Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań (NSP 2021), w którym spisanych zostało 38036,1 tys. osób, i było to o 475,7 tys. mniej niż w 2011 r. W województwie lubelskim spisano natomiast 2052,3 tys. osób (mniej o 123,4 tys. osób niż w 2011 r.), co stanowiło 5,4% wszystkich spisanych osób w kraju. Spośród wszystkich spisanych osób, badaniu aktywności ekonomicznej podlegały osoby, które ukończyły 15 lat. W 2021 r. w województwie lubelskim było to 1740,2 tys. (w tym 834,0 tys. mężczyzn i 906,3 tys. kobiet), czyli mniej niż w 2011 r. o 102,3 tys. (odpowiednio o 50,3 tys. mężczyzn i 52,0 tys. kobiet). Sytuacja zawodowa tych osób została określona według trzech klas: pracujących, bezrobotnych oraz biernych zawodowo. Wyniki NSP 2021 pokazały, że największą część populacji w województwie lubelskim w wieku 15 lat i więcej stanowiły osoby pracujące tj. 50,7%, i było to więcej niż w 2011 r. o 5,4 p. proc. Pomiędzy 2011 r. i 2021 r. nastąpił także spadek udziału bezrobotnych o 3,8 p. proc. do 2,8% oraz biernych zawodowo o 1,8 p. proc. do 41,4%. Bieżąca aktywność ekonomiczna w ramach powyższych klas nie została ustalona dla 5,1% wszystkich uczestniczących w spisie w 2021 r. osób w wieku 15 lat i więcej (w 2011 r. – 4,9%)

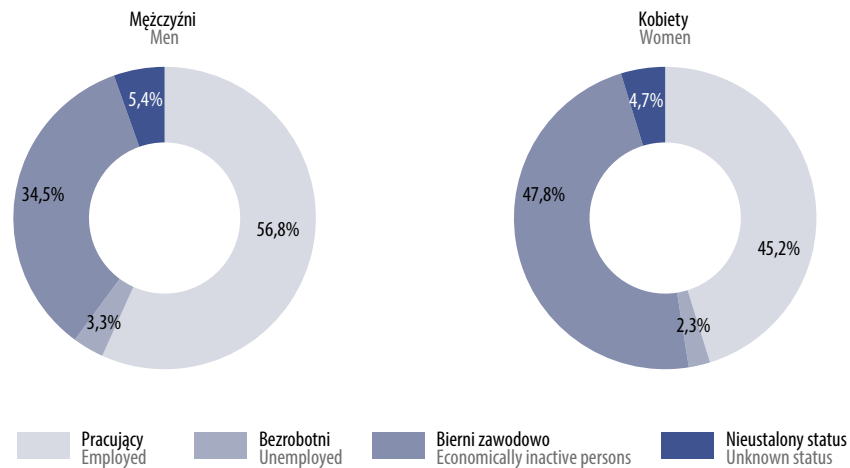
Tablica 1. Ludność aktywna ekonomicznie
Table 1. Economic activity of the population

Status ekonomiczny Economic activity status	2011		2021	
	tys. in thousands	w % in %	tys. in thousands	w % in %
Ogółem Total	1842,5	100,0	1740,2	100,0
Pracujący Employed	835,7	45,4	883,0	50,7
Bezrobotni Unemployed	121,3	6,6	48,7	2,8
Bierni zawodowo Economically inactive persons	795,5	43,2	720,4	41,4
Nieustalony status Unknown status	90,0	4,9	88,1	5,1

Wyniki spisu z 2021 r. pokazały zróżnicowanie struktury aktywności ekonomicznej pomiędzy kobietami a mężczyznami. Większy był odsetek pracujących mężczyzn (o 11,6 p. proc.) oraz mężczyzn mających status osób bezrobotnych (o 1,1 p. proc.) niż miało to miejsce w przypadku kobiet. Biernych zawodowo było natomiast więcej wśród kobiet niż mężczyzn (o 13,3 p. proc.). Odsetek osób o nieustalonym statusie aktywności był niższy w grupie kobiet.

Wśród najważniejszych zmian, jakie nastąpiły między 2011 r. a 2021 r., należy odnotować, wzrost odsetka pracujących (mężczyzn o 5,1 p. proc., a kobiet o 5,7 p. proc.) oraz spadek udziału bezrobotnych (o 4,2 p. proc. wśród mężczyzn i 3,4 p. proc. wśród kobiet). Udział biernych zawodowo w strukturze aktywności ekonomicznej ludności według płci był niższy w 2021 r. niż w 2011 r. i wyniósł 34,5% wśród mężczyzn (spadek o 1,5 p. proc.) i 47,8% wśród kobiet (spadek o 2,0 p. proc.). W 2011 r. do żadnej z grup aktywności ekonomicznej nie sklasyfikowano 4,8% badanych mężczyzn oraz 4,9% kobiet a w spisie z 2021 r. odpowiednio 5,4% i 4,7%.

Wykres 1. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według płci w 2021 r.
Chart 1. Structure of economic activity of the population aged 15 years and more by sex in 2021

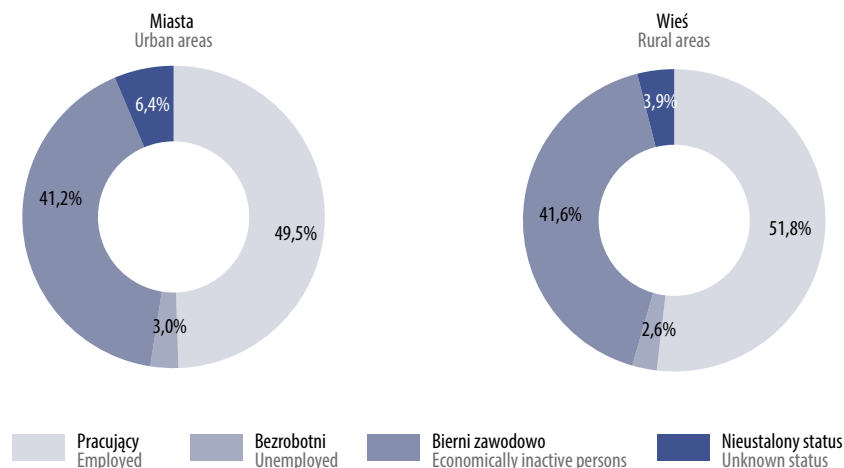

Narodowy Spis Powszechny z 2021 r. wykazał, że ludność w województwie lubelskim różniła się poziomem aktywności ekonomicznej w zależności od miejsca zamieszkania. Wyższy był odsetek osób pracujących wśród mieszkających na wsi niż w miastach (o 2,4 p. proc.) oraz odsetek biernych zawodowo (o 0,4 p. proc.). Natomiast odsetek bezrobotnych był niższy na wsi niż w mieście (o 0,4 p. proc.). Analizowane dane pokazały także, że trudniej było ustalić status aktywności ekonomicznej osób zamieszkujących w miastach niż na wsi. Odsetek osób, dla których nie ustalono statusu zatrudnienia w mieście wyniósł 6,4%, a na wsi 3,9%.

W okresie od 2011 r. do 2021 r. nastąpił wzrost odsetka pracujących w miastach i na wsi (odpowiednio o 6,5 p. proc. i 4,4 p. proc.). W przypadku odsetka bezrobotnych odnotowano spadek zarówno w miastach jak i na wsi (odpowiednio o 4,5 p. proc. i 3,2 p. proc.), a także odsetek osób biernych zawodowo uległ zmniejszeniu (odpowiednio o 1,8 p. proc. i 1,7 p. proc.). W 2021 r. wyższy niż w 2011 r. był odsetek osób nie sklasyfikowanych do żadnej z powyższych grup na wsi.

Wykres 2. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 2. Structure of economic activity of the population aged 15 years and more by place of residence in 2021

Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej, wskaźnika zatrudnienia oraz stopy bezrobocia w dalszej części publikacji nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. Oznacza to, że do dalszych analiz włączone zostały tylko osoby, co do których uzyskano jednoznaczną informację dotyczącą posiadania przez nie jednego ze statusów na rynku pracy: pracujący, bezrobotny, bierni zawodowo. Te trzy grupy zostały w publikacji przeanalizowane w ramach aktywności ekonomicznej ludności.

Udział osób aktywnych zawodowo w wieku 15 lat i więcej w stosunku do ogólnej liczby ludności z ustalonym statusem aktywności zawodowej wzrósł z 54,6% w 2011 r. do 56,4%¹ w 2021 r. Oznacza to, że większość populacji w województwie lubelskim w 2021 r. miała status osoby pracującej bądź aktywnie poszukującej pracy. Wskaźnik zatrudnienia wzrósł z 47,7% w 2011 r. do 53,5% w 2021 r., a stopa bezrobocia w analogicznym okresie spadła z 12,7% do 5,2%².

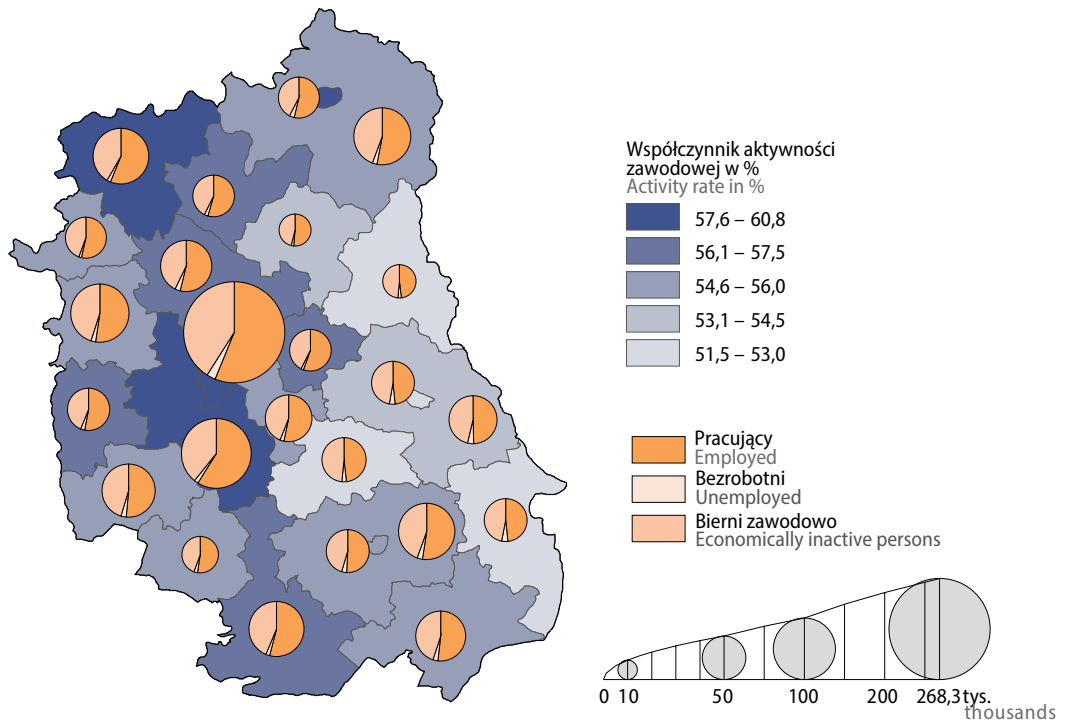
Analizując podział terytorialny najwyższy współczynnik aktywności zawodowej wśród powiatów województwa lubelskiego odnotowano w powiecie lubelskim (60,8%), w Lublinie (59,0%) oraz w powiecie łukowskim (58,3%). Najniższe natomiast wartości tego współczynnika odnotowano w powiecie włodawskim (51,5%), krasnostawskim (51,6%) oraz w Chełmie (52,7%). Biorąc natomiast pod uwagę gminy to najwyższą wartość współczynnika aktywności zawodowej odnotowano wśród gmin położonych najbliżej stolicy województwa czyli gminy Głusk i Wólka (po 65,4%), Niemce (63,4%) oraz Konopnica (62,8%). Najmniejsze wartości natomiast były w gminie Sławatycze (45,6%), Jeziorzany (46,2%) oraz Kraśniczyn (46,8%).

W Polsce współczynnik aktywności zawodowej w 2021 r. wyniósł 59,2%. W rankingu województw lubelskie, pod względem wysokości współczynnika aktywności zawodowej, uplasowało się na 15. miejscu w Polsce. Najwyższy w kraju współczynnik aktywności zawodowej odnotowano w województwie mazowieckim (62,5%) i wielkopolskim (62,0%), najniższy natomiast wystąpił w województwie świętokrzyskim (55,4%).

1 W stosunku do osób o ustalonym statusie zatrudnienia (w odniesieniu do populacji 15 lat i więcej – 53,5%, gdy w odrębną kategorię ujęte są osoby o nieustalonym statusie na rynku pracy – patrz tablica 1).

2 Definicje w uwagach metodologicznych na str. 54.

Mapa 1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 2021 r.
Map 1. Economic activity of population aged 15 and more in 2021

1.2. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

1.2. Economic activity of the population by place of residence, sex and age groups

Wskaźnikiem charakteryzującym aktywność ekonomiczną ludności i pozwalającym ocenić zasoby podaży pracy był współczynnik aktywności zawodowej. Wśród mieszkańców miast współczynnik ten był niższy o 0,7 p. proc. niż na wsi, osiągając poziom 56,0%. Współczynniki te ze względu na miejsce zamieszkania w 2021 r., w porównaniu z danymi ze spisu w 2011 r., uległy zwiększeniu zarówno wśród mieszkańców miast, jak i wsi. W mieście współczynnik wzrósł o 2,0 p. proc., a na wsi o 1,5 p. proc.

Wśród mężczyzn w 2021 r. omawiany współczynnik był wyższy na wsi niż w miastach (odpowiednio 64,2% i 62,7%). Wśród kobiet natomiast sytuacja była odwrotna – w miastach współczynnik wyniósł 50,4%, a na wsi 49,4%, jednak na poziomie o kilkanaście p. proc. niższym niż w przypadku mężczyzn.

Współczynnik aktywności zawodowej w 2021 r. w porównaniu z danymi ze spisu z 2011 r. wzrósł wśród kobiet niezależnie od ich miejsca zamieszkania o 2,3 p. proc., natomiast wśród mężczyzn zwiększył się w miastach o 2,0 p. proc., a na wsi o 0,8 p. proc.

Tablica 2. Współczynnik aktywności zawodowej według płci i miejsca zamieszkania

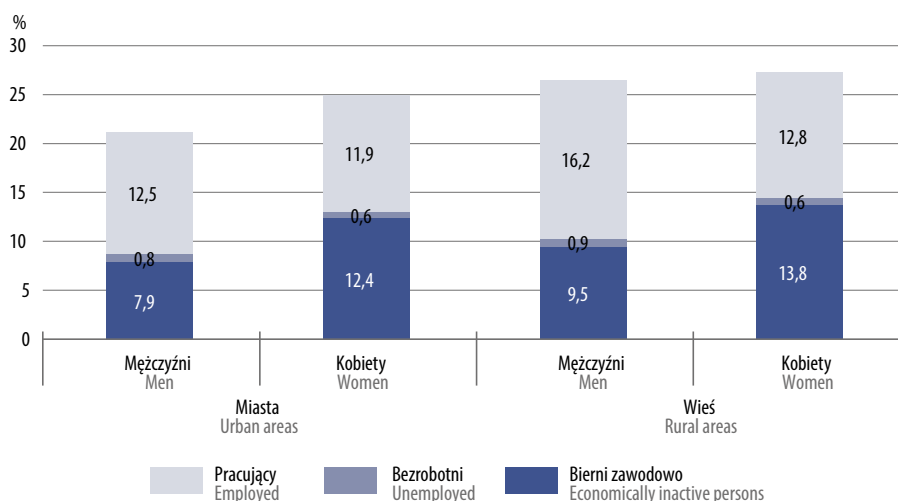
Table 2. Activity rate by sex and place of residence

Miejsce zamieszkania Place of residence	Ogółem Total		Mężczyźni Men		Kobiety Women	
	2011	2021	2011	2021	2011	2021
	w % in %					
Miasta Urban areas	54,0	56,0	60,7	62,7	48,1	50,4
Wieś Rural areas	55,2	56,7	63,4	64,2	47,1	49,4

Analiza struktury aktywności ekonomicznej mieszkańców miast i wsi według płci w województwie lubelskim pokazała, że w 2021 r. największy udział pracujących w całości ludności aktywnej ekonomicznie był wśród mężczyzn mieszkający na wsi, ale także w tej grupie największy udział mieli również bezrobotni. Wśród osób o określonym statusie aktywności ekonomicznej w województwie lubelskim w 2021 r. większy udział biernych zawodowo był wśród mieszkańców wsi (23,3%) niż miast (20,3%), a także kobiet (26,2%) niż mężczyzn (17,4%).

Wykres 3. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.

Chart 3. Structure of economic activity of the population aged 15 years and more by place of residence and sex in 2021

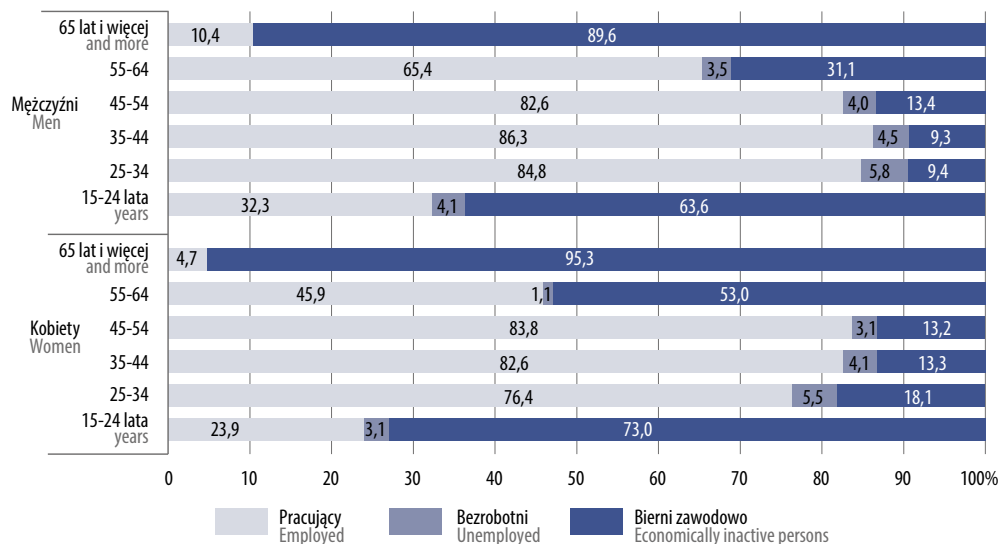
Współczynnik aktywności zawodowej dla obu płci wzrósł we wszystkich grupach wieku między 2011 r. a 2021 r., z wyjątkiem grupy 15-24 lata zarówno dla mężczyzn jak i kobiet. Współczynniki były wyższe wśród mężczyzn niż kobiet, z wyjątkiem grupy w wieku 45-54 lat. Najmniejsze różnice współczynnika aktywności zawodowej między kobietami a mężczyznami wystąpiły w 2021 r. w grupie wieku 35-44 (o 4,0 p. proc.). Natomiast największy wzrost wartości analizowanego współczynnika, w okresie 10 lat, wystąpił wśród kobiet w wieku 55-64 lata (o 17,6 p. proc.), a także wśród mężczyzn w tej samej grupie wieku (o 19,5 p. proc.). Utrzymała się ponad dwukrotnie wyższa aktywność zawodowa mężczyzn (10,4%) niż kobiet (4,7%) w wieku 65 lat i więcej. Współczynnik aktywności zawodowej w 2021 r. w porównaniu z 2011 r. był dla obu płci wyższy (dla mężczyzn o 1,8 p. proc. a dla kobiet o 0,8 p. proc.).

Współczynnik aktywności zawodowej wzrósł w niektórych grupach wieku i miejscu zamieszkania między 2011 r. a 2021 r., z wyjątkiem najmłodszej i najstarszej grupy wieku na wsi. Największy wzrost wartości tego współczynnika zaobserwowano w grupie wieku 55-64 lata i był on wyższy wśród mieszkańców miast (o 21,3 p. proc.) niż wśród mieszkańców wsi (o 16,2 p. proc.). Analizując dynamikę zmian można zaobserwować, że przyrost względny współczynnika był dwukrotnie wyższy wśród mieszkańców miast w grupie wieku 65 lat i więcej (z 4,5% w 2011 r. do 9,0% w 2021 r.), natomiast wśród mieszkańców wsi zaobserwowano spadek analizowanego współczynnika w tej grupie wieku (z 6,5% w 2011 r. do 4,9% w 2021 r.). Wśród mieszkańców wsi w najmłodszej grupie wieku 15-24 lata odwrotnie niż w mieście zaobserwowano spadek współczynnika aktywności zawodowej o 3,7 p. proc. do poziomu 34,1%.

Analiza struktury aktywności ekonomicznej według wieku pozwoliła stwierdzić, że odsetek mężczyzn pracujących w 2021 r. był wyższy niż kobiet w prawie wszystkich grupach wieku. Wyjątkiem była grupa wieku 45-54 lata, gdzie odsetek pracujących kobiet było wyższy niż mężczyzn. Największa różnica wystąpiła w grupie wieku 55-64 lata, gdzie mężczyzn było więcej o 19,5 p. proc. niż kobiet. Spośród wszystkich osób z określonym statusem aktywności ekonomicznej największy odsetek pracujących mężczyzn był w grupie wieku 35-44 lat (86,3%), a kobiet – w grupie wieku 45-54 lata (83,8%). W 2021 r. udział osób bezrobotnych we wszystkich kategoriach wieku zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn był na stosunkowo niskim poziomie. Najwyższy był w grupie wieku 25-34 lata, a w kolejnych grupach wiekowych zmniejszał się zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet. W grupie wieku 55-64 lata udział bezrobotnych mężczyzn był prawie trzykrotnie większy niż kobiet.

Wykres 4. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według płci i grup wieku w 2021 r.

Chart 4. Structure of economic activity of the population aged 15 years and more by sex and age groups in 2021

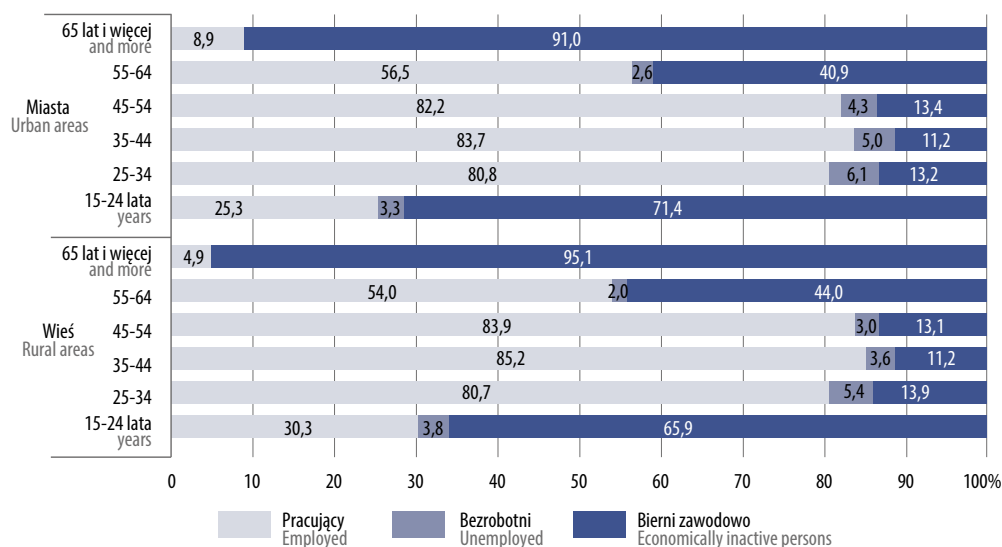
Analizując współczynnik aktywności zawodowej, zarówno w 2011 r. jak i 2021 r., według ekonomicznych grup wieku można stwierdzić, że kobiety charakteryzował niższy współczynnik aktywności zawodowej niż mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Dysproporcja pomiędzy mężczyznami a kobietami w poziomie aktywności zawodowej nieznacznie wzrosła w wieku przedprodukcyjnym, natomiast zmniejszyła się w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Analiza ukazała także wzrost aktywności zawodowej, jaki wystąpił pomiędzy 2011 r. a 2021 r. w grupie mężczyzn i kobiet znajdujących się w wieku produkcyjnym niemobilnym (odpowiednio o 11,4 p. proc. i 17,2 p. proc.). W okresie dziesięciu lat we wszystkich grupach ekonomicznych wieku dla obu płci nastąpił wzrost aktywności zawodowej, przy czym silniejszy w przypadku kobiet. Najniższy poziom aktywności zawodowej wystąpił

w grupie przedprodukcyjnej. Pomimo utrzymywania się niskiego poziomu aktywności zawodowej w tej grupie wśród obu płci w okresie od 2011 r. do 2021 r. nastąpił wzrost odsetka osób aktywnych zawodowo (o 1,5 p. proc. do poziomu 4,0%).

Na podstawie struktury aktywności ekonomicznej ludności według miejsca zamieszkania i wieku w 2021 r., można zauważyć, że odsetek osób pracujących był nieco wyższy na wsi niż w miastach. Największa różnica wystąpiła w grupie wieku 15-24 lata, gdzie na wsi osób pracujących było o 5,0 p. proc. więcej niż w mieście. Następnie w grupie wieku 45-54 lata (więcej o 1,7 p. proc. na wsi niż w mieście) oraz w grupie wieku 35-44 lata (więcej na wsi o 1,5 p. proc.). Wyjątek stanowiła grupa osób w wieku 55-64 lata, gdzie odsetek osób pracujących na wsi był niższy niż w miastach o 2,5 p. proc. Odwrotna sytuacja miała miejsce w przypadku osób biernych zawodowo. Na obszarach wiejskich, z wyłączeniem grupy wieku 15-24 lata oraz grupy w wieku 45-54 lata, w 2021 r. wystąpił wyższy odsetek biernych zawodowo niż w miastach. Największa różnica, o 4,1 p. proc., wystąpiła w grupie osób w wieku 65 lat i więcej.

Wykres 5. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i grup wieku w 2021 r.

Chart 5. Structure of economic activity of the population aged 15 years and more by place of residence and age groups in 2021

W okresie między 2011 r. a 2021 r. nastąpił wzrost wartości współczynnika aktywności zawodowej, zarówno w mieście jak i na wsi, w prawie wszystkich ekonomicznych grupach wieku, z wyjątkiem osób w wieku poprodukcyjnym na wsi. W mieście wartości analizowanego współczynnika były większe niż na wsi. Największy wzrost wystąpił w miastach w grupie osób w wieku produkcyjnym niemobilnym o 16,2 p. proc. do poziomu 80,4%. Wyższy poziom współczynnika odnotowano również wśród osób w wieku produkcyjnym zarówno w miastach (wzrost o 9,5 p. proc. do poziomu 79,2%), jak i na wsi (wzrost o 5,4 p. proc. do poziomu 78,7%), natomiast współczynnik aktywności zawodowej w wieku poprodukcyjnym na wsi był niższy niż w 2011 r. (o 1,3 p. proc. osiągając poziom 7,0%).

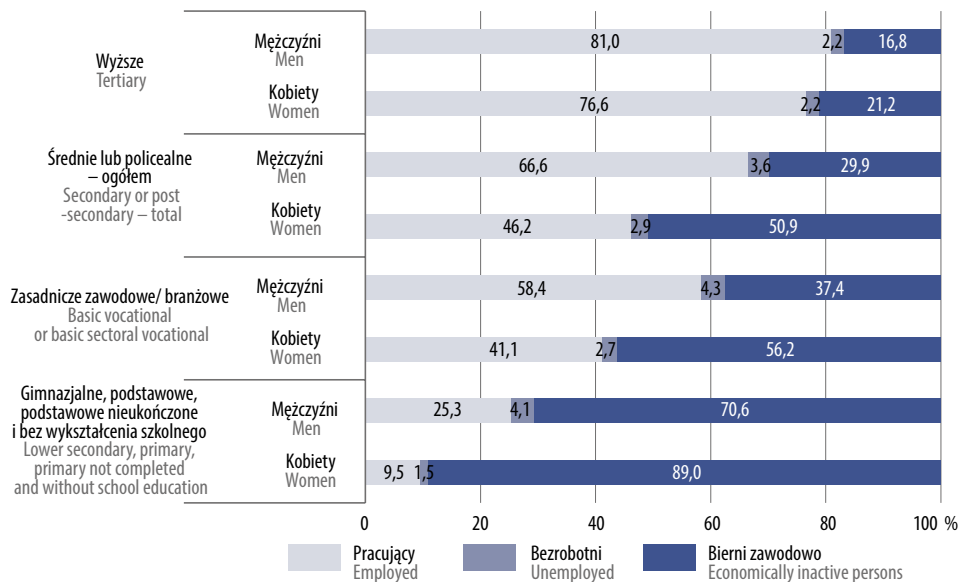
1.3. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia

1.3. Economic activity of population by place of residence, sex and level of education

Różnice w strukturze aktywności ekonomicznej ludności w województwie lubelskim w 2021 r. związane były również z poziomem wykształcenia. Wraz z poziomem wykształcenia, zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn, rósł udział osób pracujących, a obniżał się udział biernych zawodowo.

Wykres 6. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci w 2021 r.

Chart 6. Structure of economic activity of the population aged 15 years and more by level of education and sex in 2021

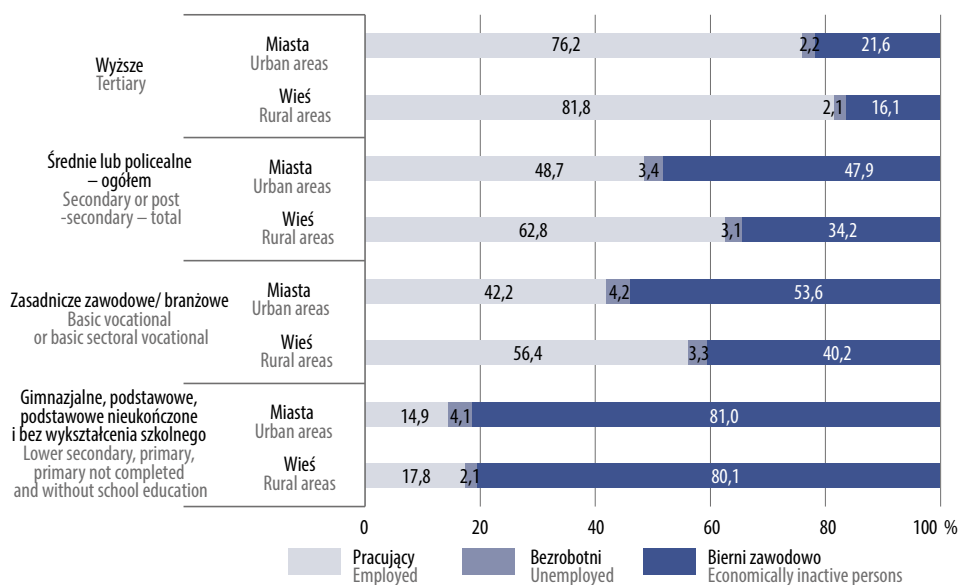
Aktywność mieszkańców województwa lubelskiego wyrażona wartością współczynnika aktywności zawodowej według płci charakteryzowała się tym, że wśród mężczyzn był on wyższy niż kobiet na każdym poziomie wykształcenia. Im wyższy poziom wykształcenia, tym wyższy współczynnik aktywności zawodowej. Najwyższy współczynnik odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, a najniższy z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Odnotowano również spore różnice w wysokości tego współczynnika analizując jego wartość według płci i poziomu wykształcenia. Największe różnice wystąpiły wśród osób z wykształceniem średnim lub policealnym. Różnica między mężczyznami i kobietami na tym poziomie wykształcenia wyniosła 21,0 p. proc. Dla mężczyzn współczynnik ten osiągnął wartość 70,1%, a dla kobiet 49,1%. Najmniejsza różnica była natomiast wśród osób z wykształceniem wyższym (o 4,4 p. proc.), gdzie poziom współczynnika aktywności zawodowej dla mężczyzn wyniósł – 83,2%, a dla kobiet – 78,8%.

W województwie lubelskim dane spisowe z 2021 r. pokazały, że podobnie jak w kraju, im wyższy poziom wykształcenia, tym wyższy odsetek pracujących, a niższy odsetek biernych zawodowo zarówno na wsi jak i w mieście. Różnice w statusie aktywności ekonomicznej między zamieszkującymi w miastach jak i na wsi widoczne były dla każdego z poziomów wykształcenia. W 2021 r. wyższy był odsetek pracujących na wsi niż w mieście, a niższy biernych zawodowo. W mieście odnotowano wyższy udział osób bezrobotnych

niż na wsi na każdym poziomie wykształcenia. Największe różnice można było zaobserwować wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym oraz gimnazjalnym lub niższym. Odsetek bezrobotnych z wykształceniem wyższym zarówno wśród mieszkańców miast, jak i wsi wahał się w granicach 2,1%-3,4%.

Wykres 7. Struktura aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 7. Structure of economic activity of the population aged 15 years and more by level of education and place of residence in 2021

Dane spisowe z 2021 r. pokazały, że wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia, wyższy był poziom aktywności zawodowej mieszkańców miast i wsi. W województwie lubelskim poziom ten był wyższy na wsi niż w miastach. Duże różnice wystąpiły wśród osób z wykształceniem średnim lub policealnym oraz zasadniczym zawodowym/branżowym. W przypadku osób z wykształceniem średnim lub policealnym współczynnik aktywności zawodowej na wsi był wyższy o 13,7 p. proc. niż w mieście. Na wsi wyniósł on 65,8%, a w mieście 52,1%. Natomiast w przypadku osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym współczynnik ten był wyższy na wsi niż w mieście o 13,4 p. proc., osiągając odpowiednio poziom 59,8% na wsi oraz 46,4% w mieście. Najmniejsza różnica wystąpiła wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, gdzie na wsi współczynnik aktywności zawodowej osiągnął poziom 19,9%, a w mieście 19,0%.

1.4. Aktywność ekonomiczna ludności według grup wieku i poziomu wykształcenia

1.4. Economic activity of the population by age groups and level of education

W województwie lubelskim, według danych spisowych z 2021 r., podobnie jak w kraju, odnotowano, że dla wszystkich grup wieku poziom aktywności zawodowej powiązany był z poziomem wykształcenia. Im wyższy poziom wykształcenia, tym wyższy poziom aktywności zawodowej. W grupie wieku 15-24 lata najwyższą aktywność zawodową miały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (72,2%), a najniższą, tak jak w pozostałych grupach wieku, osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Najwyższa wartość współczynnika aktywności zawodowej wystąpiła wśród osób z wykształceniem wyższym w grupach wieku 45-54 lata (94,7%) oraz 35-44 lata (94,2%), a najniższa

wśród osób w wieku 65 lat i więcej z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (2,1%). Ponadto w grupie wieku 15-24 lata wartość współczynnika aktywności była znacznie niższa niż w pozostałych grupach wieku z przedziału 25-64 lata, co wytłumaczyć można kontynuowaniem nauki w najmłodszej grupie wieku przez znaczną część osób.

Tablica 3. Współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.
Table 3. Activity rate by age groups and level of education in 2021

Wykształcenie Education	Wiek (w latach) Age (in years)					
	15-24 lata years	25-34	35-44	45-54	55-64	65 lat i więcej and more
	w % in %					
Wyższe Tertiary	56,3	91,6	94,2	94,7	73,8	18,0
Średnie lub policealne – ogółem Secondary or post-secondary – total	42,8	84,9	88,0	86,9	56,8	8,5
Zasadnicze zawodowe/ branżowe Basic vocational or basic sectoral vocational	72,2	81,4	84,1	84,2	54,9	6,0
Gimnazjalne, podstawowe, podstawowe nie- ukończone i bez wykształcenia szkolnego Lower secondary, primary, primary not com- pleted and without school education	9,3	65,0	68,5	70,6	42,1	2,1

Analizując płeć, poziom wykształcenia oraz grupy wieku najwyższy współczynnik aktywności zawodowej odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym wśród mężczyzn w wieku 35-44 lata (96,3%) oraz wśród kobiet w wieku 45-54 lata (95,4%). Najniższy natomiast wśród kobiet i mężczyzn w grupie wieku 65 lat i więcej z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Współczynnik aktywności zawodowej był wyższy wśród mężczyzn niż kobiet prawie na każdym poziomie wykształcenia i według grup wieku. Największa różnica wystąpiła wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w grupie wieku 55-64 lata, gdzie współczynnik wśród mężczyzn był wyższy o 30,4 p. proc. niż wśród kobiet, osiągając poziom 55,8%. Sytuacja odwrotna wystąpiła jedynie wśród osób z wykształceniem wyższym w grupie wieku 45-54 lata. W tej grupie współczynnik wśród kobiet był wyższy o 1,9 p. proc. niż mężczyzn i osiągnął wartość 95,4%.

Analizując natomiast miejsce zamieszkania, poziom wykształcenia oraz grupy wieku to najwyższy współczynnik aktywności zawodowej odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym w grupie wieku 45-54 lata zarówno w mieście jak i na wsi, a najniższy w grupie wieku 65 lat i więcej z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Największa różnica wystąpiła w grupie wieku 15-24 lata wśród osób z wykształceniem policealnym i średnim. Na wsi współczynnik był wyższy o 10,6 p. proc. niż w mieście i osiągnął wartość 47,3%. Sytuacja odwrotna wystąpiła wśród osób z wykształceniem wyższym w grupie wieku 55-64 lata. W tej grupie współczynnik w mieście był o 3,4 p. proc. wyższy niż na wsi, osiągając poziom 74,8%.

Rozdział 2

Chapter 2

Pracujący

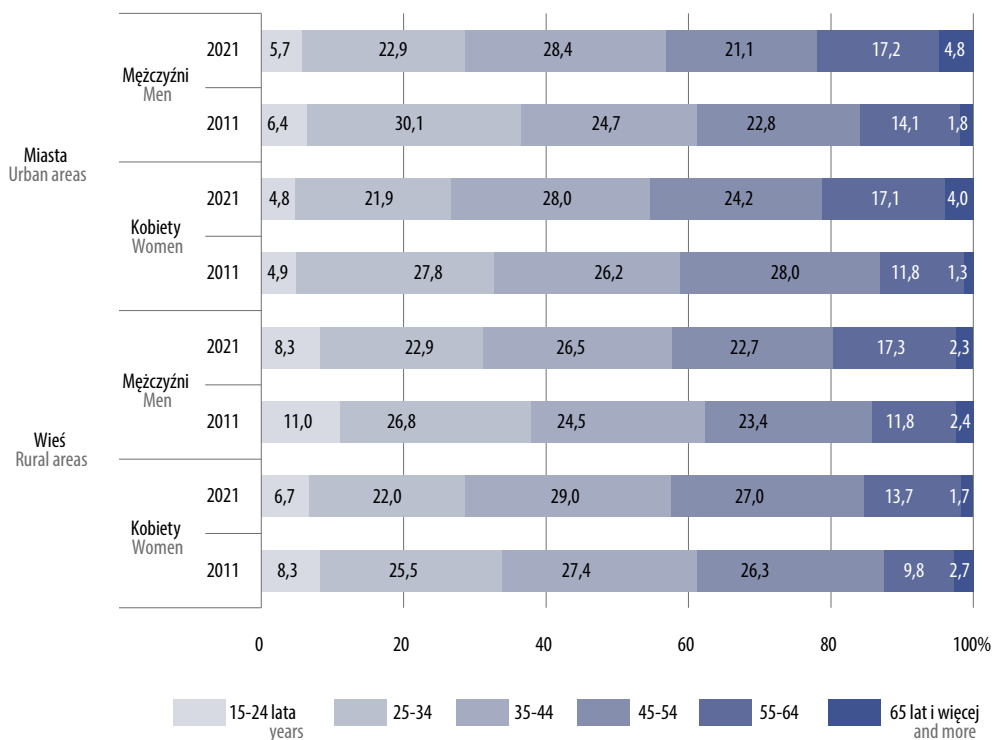
Employed persons

2.1. Pracujący według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

2.1. Employed persons by place of residence, sex and age groups

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 r. pracujących w województwie lubelskim było 883,0 tys., o 5,7% więcej niż w 2011 r. (w kraju 17164,2 tys. osób, tj. wzrost o 14,0%). Na rynku pracy w okresie dekady liczba pracujących w województwie wzrosła wśród mężczyzn o 16,3 tys., a kobiet o 31,1 tys. (odpowiednio o 3,6% i 8,2%). Analiza według miejsca zamieszkania pokazała, że w miastach przybyło 7,9% pracujących (liczba ta wzrosła z 373,7 tys. w 2011 r. do 403,3 tys. w 2021 r.), a na wsi 3,8% (wzrost z 461,9 tys. w 2011 r. do 479,7 tys. w 2021 r.). Pracujący w województwie lubelskim stanowili 5,1% wszystkich pracujących w kraju. Analizując podział terytorialny najczęściej pracujących odnotowano w powiecie lubelskim (8,6%), puławskim (5,3%) oraz łukowskim i białskim (po 5,2%). W miastach na prawach powiatu odnotowano 25,2% wszystkich pracujących (w tym 17,1% w Lublinie), co świadczyło o większej dostępności miejsc pracy w dużych miastach, a także w Puławach (2,1%) oraz Świdniku (1,8%).

Wykres 8. Struktura pracujących w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku
Chart 8. Structure of employed persons aged 15 years and more by place of residence, sex and age groups

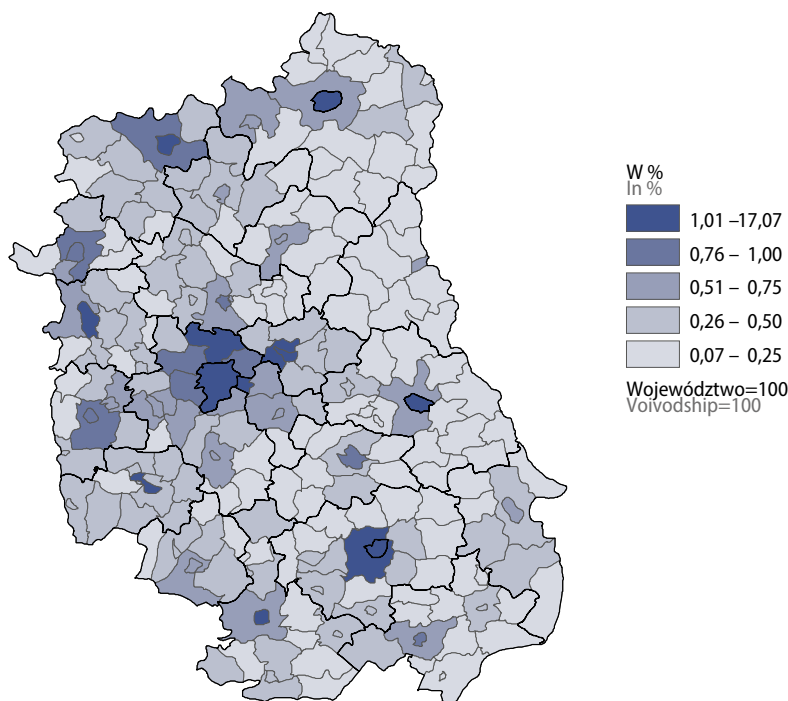
Pomimo wzrostu liczby pracujących, struktura według miejsca zamieszkania i płci między 2011 r. a 2021 r. nie zmieniła się znacząco. W miastach odsetek pracujących wzrósł o 1,0 p. proc. do poziomu 45,7%, natomiast odsetek pracujących mężczyzn spadł o 1,1 p. proc. do poziomu 53,6%.

Podstawą oceny natężenia zatrudnienia w różnych grupach jest wskaźnik zatrudnienia. Pokazuje on udział pracujących w danej grupie w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej. Między 2011 r. a 2021 r. odnotowano wzrost wartości wskaźnika zatrudnienia zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet mieszkających zarówno na wsi oraz w mieście. W województwie lubelskim wskaźnik zatrudnienia wyniósł 53,5% (w kraju 56,8%) i w porównaniu z 2011 r. wzrósł o 5,8 p. proc. (w kraju wzrost o 8,3 p. proc.). Wśród mężczyzn wskaźnik zatrudnienia był wyższy niż u kobiet o 12,6 p. proc. osiągając poziom 60,0%. Analizując natomiast miejsce zamieszkania wyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano na wsi niż w mieście (odpowiednio 54,0% i 52,8%). Pod względem podziału terytorialnego najwyższy współczynnik zatrudnienia odnotowano w gminie Głusk (64,0%), Wólka (63,5%), Niemce (61,9%) oraz Konopnica (61,0%), najmniejszy natomiast w gminie Kraśniczyn (42,8%), Rejowiec (43,3%) oraz Dubienka i Horodło (po 43,6%).

W okresie 10 lat zmniejszyło się zróżnicowanie udziału pracujących mężczyzn mieszkających na wsi i w mieście z 5,5 p. proc. do 2,2 p. proc. Miejsce zamieszkania nie różnicowało znacznie odsetka pracujących kobiet na wsi i w mieście w obu analizowanych okresach (różnice te wyniosły 0,3 p. proc. w 2011 r. i 0,7 p. proc. w 2021 r.).

Mapa 2. Udział liczby pracujących w wieku 15 lat i więcej w gminach w ogólnej liczbie pracujących w województwie w 2021 r.

Map 2. Share of employed persons aged 15 years and more in gminas in total number of employed persons in voivodship in 2021

W strukturze pracujących według grup wieku w 2021 r. w porównaniu do 2011 r. odnotowano największy spadek udziału pracujących w grupie wieku 25-34 lata dla obu płci, zarówno w miastach, jak i na wsi. Spadek ten wyniósł od 3,5 p. proc. wśród kobiet mieszkających na wsi do 7,2 p. proc. wśród mężczyzn

mieszkających w miastach. Największy wzrost udziału pracujących w analogicznym okresie wystąpił w grupie 55-64 lata wśród mężczyzn mieszkających na wsi (o 5,5 p. proc.).

Wskaźnik zatrudnienia we wszystkich badanych grupach wieku według miejsca zamieszkania i płci wzrósł w 2021 r. w porównaniu z 2011 r. Wzrost wskaźnika był większy w miastach niż na wsi oraz wśród kobiet niż mężczyzn. Największy wzrost wskaźnika zatrudnienia wystąpił w grupie wieku 55-64 lata, tj. o 19,5 p. proc. osiągając poziom 55,2%.

Tablica 4. Wskaźnik zatrudnienia według grup wieku, miejsca zamieszkania i płci

Table 4. Employment rate by age groups, place of residence and sex

Miejsce zamieszkania Place of residence	Płeć Sex	Rok Years	Wiek (w latach) Age (in years)					65 lat i więcej and more
			15-24 lata years	25-34	35-44	45-54	55-64	
Miasta Urban areas	Mężczyźni Men	2011	19,5	74,8	79,4	70,6	43,2	7,2
		2021	27,7	83,6	85,2	81,1	65,5	13,1
	Kobiety Women	2011	14,0	67,0	76,2	69,2	26,5	2,8
		2021	22,9	77,9	82,2	83,3	49,4	6,4
Wieś Rural areas	Mężczyźni Men	2011	33,6	80,5	84,4	77,3	46,5	9,6
		2021	35,4	85,7	87,2	83,7	65,3	7,8
	Kobiety Women	2011	20,6	65,7	79,3	74,6	28,8	4,7
		2021	24,7	75,0	83,0	84,1	42,3	2,9

W 2011 r. i 2021 r. zdecydowana większość osób pracujących była w wieku produkcyjnym. Jednakże w okresie 10 lat udział ich zmniejszył się zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn (odpowiednio o 2,6 p. proc. i o 1,3 p. proc.). Z drugiej strony wzrósł udział pracujących w wieku poprodukcyjnym, zarówno kobiet (o 2,6 p. proc.), jak i mężczyzn (1,2 p. proc.), oraz w niewielkim stopniu w wieku przedprodukcyjnym.

Wskaźnik zatrudnienia w latach 2011-2021 wzrósł znacząco dla obu płci we wszystkich ekonomicznych grupach wieku, najsilniej w niemobilnej grupie wieku wśród kobiet (o 19,6 p. proc.). Wskaźnik zatrudnienia w większości ekonomicznych grup wieku był wyższy wśród kobiet niż mężczyzn w porównaniu ze spisem w 2011 r.

W okresie pomiędzy spisami, analizując pracujących według ekonomicznych grup wieku zaobserwowano, że w miastach nastąpił wzrost udziału pracujących w wieku poprodukcyjnym (o 4,6 p. proc. do poziomu 7,3%), natomiast na wsi odnotowano spadek (o 0,3 p. proc. do poziomu 3,4%). Zmniejszył się natomiast udział pracujących w wieku produkcyjnym w mieście (o 4,7 p. proc.), a wzrósł na wsi (o 0,4 p. proc.) Charakterystyczną zmianą, która nastąpiła w okresie między 2011 r. a 2021 r. na wsi był spadek udziału osób w wieku produkcyjnym mobilnym o 4,2 p. proc. przy jednoczesnym wzroście w wieku niemobilnym o 4,6 p. proc.

W 2021 r. więcej osób pracowało, zarówno na obszarach wiejskich, jak i miejskich, niż to miało miejsce w 2011 r. Świadczy o tym znaczący wzrost wskaźnika zatrudnienia we wszystkich ekonomicznych grupach wieku zarówno w miastach, jak i na wsi, największy wzrost odnotowano w miastach wśród osób w wieku niemobilnym produkcyjnym o 19,2 p. proc. Najwyższa wartość wskaźnika zatrudnienia w 2021 r. wystąpiła wśród osób w wieku produkcyjnym niemobilnym (w miastach 76,3%, a na wsi 76,4%). W wieku przedprodukcyjnym znacząco większy był odsetek osób pracujących na wsi niż w miastach, podobna tendencja wystąpiła w pozostałych grupach wieku.

2.2. Pracujący według grup wieku i poziomu wykształcenia

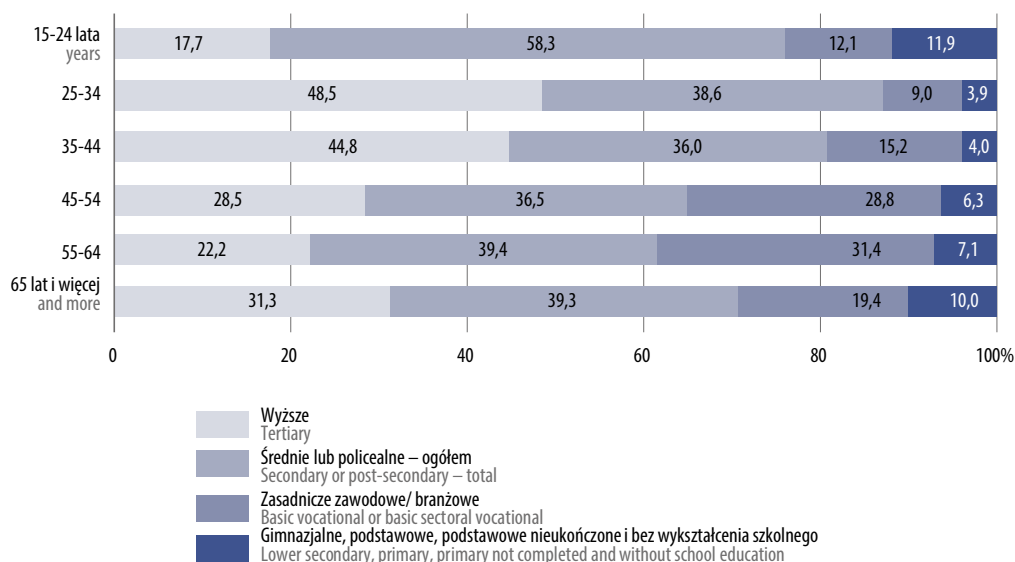
2.2. Employed persons by age groups and level of education

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 r. pokazały, że w dniu 31 marca 2021 r. ludność pracująca województwa lubelskiego była zróżnicowana pod względem poziomu wykształcenia i grup wieku. Analizie poddane zostały osoby pracujące o ustalonym poziomie wykształcenia. W województwie lubelskim osób pracujących z wykształceniem wyższym odnotowano 313,7 tys. (5,1% wszystkich pracujących w kraju z tym wykształceniem), natomiast w wykształceniu średnim lub policealnym 339,6 tys. osób pracujących (tj. 5,4% w kraju). Pracujących z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym było 171,9 tys. pracujących, a z najniższym wykształceniem czyli gimnazjalnym i niższym było 50,0 tys. osób.

Wśród pracujących w 2021 r., pod względem ustalonego poziomu wykształcenia, najwięcej w województwie lubelskim było osób z wykształceniem średnim i policealnym (38,8%) oraz z wykształceniem wyższym (35,8%). Biorąc pod uwagę wiek pracujących to największą grupę w wieku od 25 do 44 lat stanowiły osoby z wykształceniem wyższym. W tym przedziale wieku, takie wykształcenie posiadał prawie co drugi pracujący (podobnie w kraju). Natomiast w grupach 65 lat i więcej niemal co trzeci. W wieku co najmniej 45 lat dominowały osoby z wykształceniem średnim lub policealnym. W 2021 r. wśród pracujących udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym rósł wraz z wiekiem począwszy od grupy wieku 25-34 lata, aż do grupy 55-64 lata. Podobna tendencja wystąpiła wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Grupa osób w wieku 15-24 lata ze względu na to, że przeważały w niej osoby pozostające w dużej części w systemie edukacji, charakteryzowała się tym, że dominowały w niej osoby z wykształceniem średnim lub policealnym.

Wykres 9. Struktura pracujących w wieku 15 lat i więcej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Chart 9. Structure of employed persons aged 15 years and more by age groups and level of education in 2021

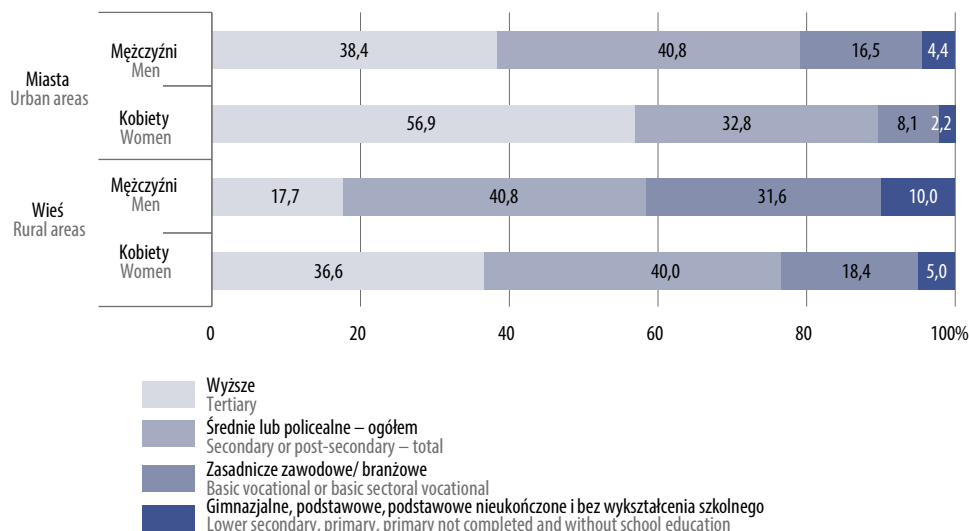

Analiza wartości wskaźnika zatrudnienia pozwala zauważyć, że poziom zatrudnienia we wszystkich grupach wieku (z wyjątkiem grupy 15-24 lata) wzrastał wraz z coraz wyższym poziomem wykształcenia. Natomiast w grupach wieku 55-64 lata i w grupie wieku 65 lat i więcej wskaźnik zatrudnienia był wyraźnie niższy niż w młodszych grupach wieku, co jest związane z osiągnięciem wieku emerytalnego (wcześniejszym wśród kobiet) oraz biernością zawodową wynikającą ze stanu zdrowia.

Wskaźniki zatrudnienia według grup wieku oraz poziomu wykształcenia w województwie lubelskim były niższe niż w kraju. Dla osób z wykształceniem wyższym wskaźnik zatrudnienia osiągnął poziom 78,3% i był o 2,0 p. proc. niższy niż w kraju. Największa różnica wystąpiła dla wskaźnika z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (mniej o 3,6 p. proc. niż w kraju osiągając poziom 16,9%). Analizując natomiast grupy wieku największa różnica we wskaźniku zatrudnienia wystąpiła w grupie 15-24 lata (mniej o 7,8 p. proc. niż w kraju) oraz w grupie wieku 25-34 lata (mniej o 3,4 p. proc. niż w kraju), osiągając wartość odpowiednio 28,2% i 80,7%.

Wykres 10. Struktura pracujących w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Chart 10. Structure of employed persons aged 15 years and more by place of residence, sex and level of education in 2021

Na podstawie analizy wyników spisu z 2021 r. można zauważyć, że niezależnie od miejsca zamieszkania wśród pracujących kobiet znacznie większy był udział osób posiadających wyższe wykształcenie niż wśród mężczyzn (o 18,5 p. proc. w miastach, a o 18,9 p. proc. na wsi) oraz mniejszy udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (o 8,4 p. proc. w miastach i o 13,1 p. proc. na wsi).

Analizując poziom wykształcenia według podziału terytorialnego to w miastach na prawach powiatu przeważały osoby z wykształceniem wyższym. W powiatach ziemskich natomiast dominowały osoby z wykształceniem średnim lub policealnym. Największy ich udział wystąpił w powiecie ryckim (46,0%), krasnostawskim (44,9%) oraz łęczyńskim (43,5%). W powiecie łukowskim (27,5%) oraz radzyńskim i janowskim (po 26,5%) duży udział wśród pracujących miały osoby z wykształceniem zasadniczym/branżowym.

Wskaźnik zatrudnienia na każdym poziomie wykształcenia był najwyższy w grupie osób w wieku 45-54 lata, najniższy natomiast w wieku 65 lat i więcej. Podobna tendencja utrzymywała się ze względu na płeć oraz miejsce zamieszkania pracujących.

Wskaźnik zatrudnienia według ekonomicznych grup wieku był wyższy wśród mężczyzn niż kobiet na każdym poziomie wykształcenia oraz miejsca zamieszkania. Najwyższa różnica wystąpiła w wykształceniu gimnazjalnym lub niższym w wieku produkcyjnym mobilnym (o 16,6 p. proc. więcej wśród mężczyzn niż kobiet). Analizując natomiast miejsce zamieszkania wyższe wskaźniki zatrudnienia zaobserwowano na wsi. Największa różnica wystąpiła w wieku produkcyjnym niemobilnym dla wykształcenia gimnazjalnego i niższego (o 12,6 p. proc. więcej na wsi niż w mieście).

2.3. Pracujący według statusu zatrudnienia

2.3. Employed persons by employment status

Charakter wykonywania pracy zarobkowej określa status zatrudnienia, w ramach którego wyróżnia się trzy główne grupy: pracownik najemny, pracujący na własny rachunek oraz pracujący w innym charakterze. W województwie lubelskim w spisie z 2021 r. ustalono status zatrudnienia dla 881,4 tys. osób, a w 2011 r. dla 834,9 tys. osób. Nie ustalono statusu zatrudnienia dla 0,8 tys. pracujących w 2011 r. i 1,7 tys. w 2021 r.

Tablica 5. Pracujący według statusu zatrudnienia, płci i miejsca zamieszkania
Table 5. Employed persons by employment status, sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification	Rok Years	Razem Total		Pracownicy najemni Employees	Pracujący na własny rachunek Self-employed persons		Pracujący w innym charakterze ^a Employed persons working in another capacity	Nieustalony status zatrudnienia Unknown employment status
					zatrudniający pracowników z pracowników (employers) with employees (employers)	niezatrudniający pracowników (own-account workers) without employees (own-account workers)		
		w tys. in thousands	w % in %					
Ogółem Total	2011	835,7	100,0	66,1	2,9	23,5	7,5	0,1
	2021	883,0	100,0	73,0	3,7	18,8	4,3	0,2
Płeć Sex								
Mężczyźni Men	2011	378,6	100,0	69,2	2,1	18,6	10,0	0,1
	2021	473,4	100,0	70,3	4,6	22,2	2,8	0,2
Kobiety Women	2011	457,1	100,0	63,5	3,6	27,5	5,3	0,1
	2021	409,7	100,0	76,0	2,8	14,9	6,1	0,2
Miejsce zamieszkania Place of residence								
Miasta Urban areas	2011	373,7	100,0	84,3	4,2	10,5	0,9	0,1
	2021	403,3	100,0	82,2	4,3	11,5	1,8	0,2
Wieś Rural areas	2011	461,9	100,0	51,4	1,9	33,9	12,8	0,0
	2021	479,7	100,0	65,2	3,3	24,9	6,5	0,2

a W 2011 r. Pomagający członkowie rodzin.

Spośród pracujących w 2021 r., najliczniejszą grupę w województwie lubelskim, jak i w kraju, stanowili pracownicy najemni 73,0% (w kraju 80,0%), stanowili oni 4,7% wszystkich pracowników najemnych w kraju. Według podziału terytorialnego najwięcej pracowników najemnych było w Lublinie (19,5% ogółu pracowników najemnych w województwie), w powiatach lubelskim (8,4%) oraz puławskim (5,7%).

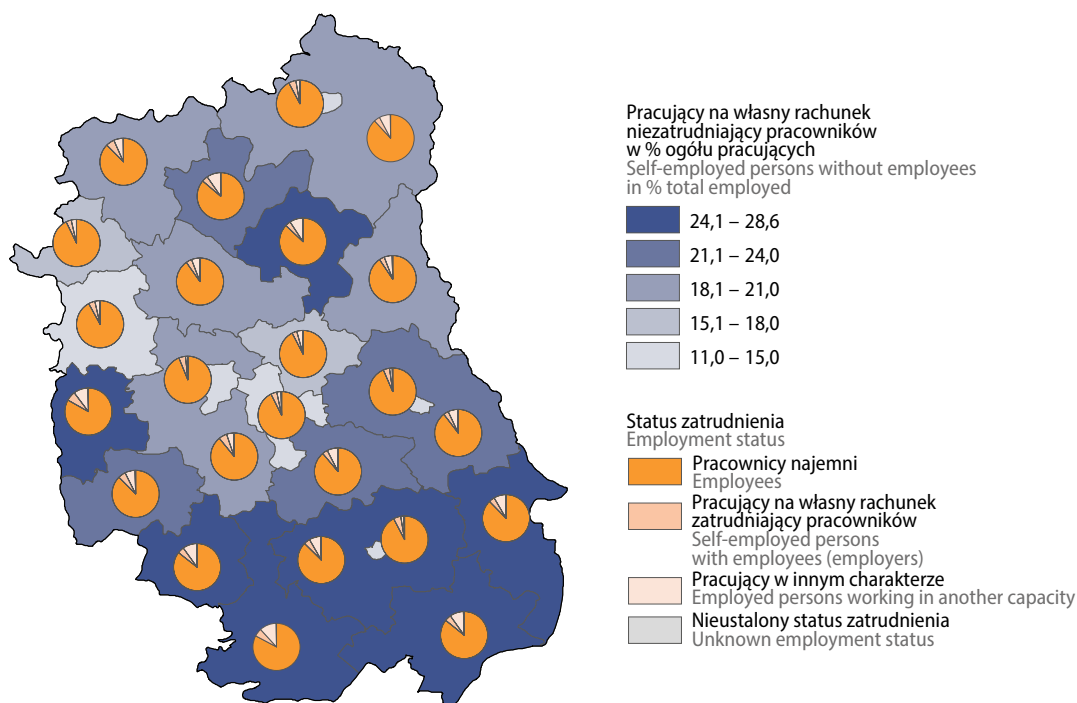
W województwie lubelskim analizując gminy według statusu zatrudnienia największy odsetek pracowników najemnych spośród wszystkich pracujących w danej gminie odnotowano w gminie miejskiej Dęblin (90,4%) oraz Terespol (89,3%).

Drugą co do wielkości udziału w strukturze grupą byli pracujący na własny rachunek niezatrudniający pracowników 18,8% (w kraju 13,1%). Udział pracodawców (pracujących na własny rachunek, którzy zatrudniają pracowników) wyniósł w 2021 r. 3,7%, a pracujących w innym charakterze 4,3%. Odsetek pracujących w 2021 r., których nie można było sklasyfikować do żadnej z powyższych grup, był na niskim poziomie i wyniósł 0,2%. Między spisem przeprowadzonym w 2011 r. a w 2021 r. w województwie lubelskim nastąpił wzrost liczby pracowników najemnych o 16,7% oraz wzrost liczby pracujących na własny rachunek zatrudniających pracowników o 35,3%. Spadek odnotowano natomiast w przypadku liczby pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników o 15,4% oraz pracujących w innym charakterze o 38,8%.

W 2021 r. wyższy udział pracowników najemnych oraz pracujących w innym charakterze był w grupie kobiet niż mężczyzn. Odwrotna zależność wystąpiła w grupie pracujących na własny rachunek. W grupie mieszkańców miast większy udział mieli pracownicy najemni i pracujący na własny rachunek zatrudniający pracowników niż w grupie mieszkańców wsi, natomiast na wsi wyższy był udział pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników oraz pracujących w innym charakterze.

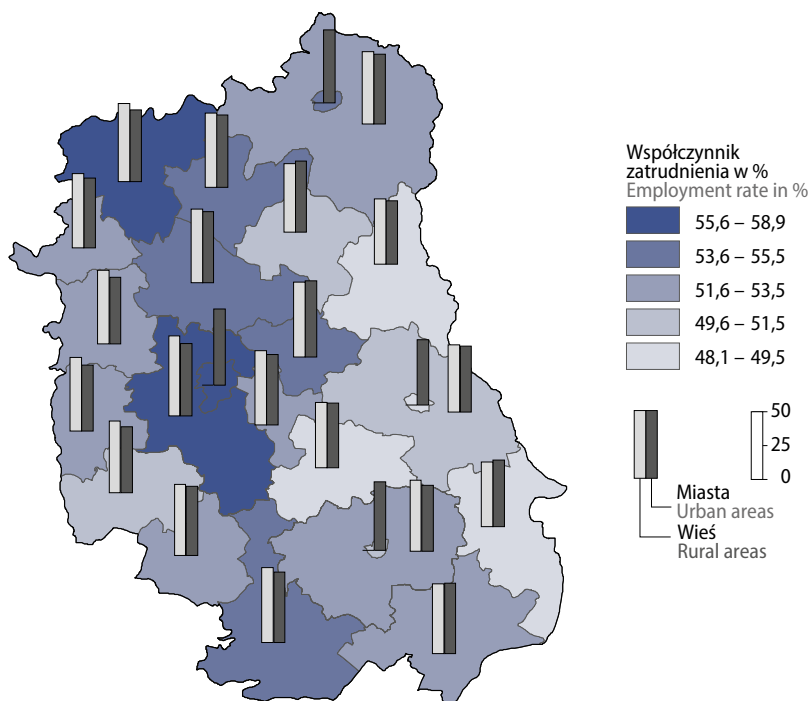
Mapa 3. Pracujący według statusu zatrudnienia w 2021 r.

Map 3. Employed persons by employment status in 2021

Wśród wszystkich osób pracujących odsetek osób pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników wahał się w powiatach od 11,0% do 28,6%. Najwyższy odsetek odnotowano w powiecie janowskim (28,6%), hrubieszowskim (28,4%) oraz opolskim (27,1%), tj. w powiatach typowo rolniczych. W gminach natomiast analizowany odsetek powyżej 40% odnotowano w 12 gminach województwa, najwyższy w gminie Chrzanów (51,3%), Zakrzew (45,3%), Hanna (44,8%) oraz Podedwórze (44,5%).

Mapa 4. Wskaźnik zatrudnienia według miejsca zamieszkania w 2021 r.
Map 4. Employment rate by place of residence in 2021

Rozdział 3

Chapter 3

Bezrobotni

Unemployed persons

3.1. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

3.1. Unemployed by place of residence, sex and age groups

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, w ostatnim tygodniu marca 2021 r. liczba bezrobotnych w województwie lubelskim wyniosła 48,7 tys. osób. Wśród populacji bezrobotnych więcej było mężczyzn – 27,9 tys. (tj. 57,3%) niż kobiet – 20,8 tys. osób (tj. 42,7%). W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 72,7 tys. osób (tj. o 59,9%). Spadek ten był widoczny zarówno wśród mężczyzn o 38,5 tys. osób, jak i kobiet o 34,2 tys. osób (odpowiednio o 58,0% i 62,2%).

Bezrobotni w województwie lubelskim stanowili 6,6% wszystkich bezrobotnych w kraju. Analizując podział terytorialny, z wyłączeniem miast na prawach powiatu, najwięcej bezrobotnych odnotowano w powiecie zamojskim (5,3% z ogółu wszystkich bezrobotnych), chełmskim (5,2%) i lubelskim (5,0%), najmniej natomiast w powiecie parczewskim (1,4%) i łęczyńskim (1,8%). Biorąc pod uwagę liczbę bezrobotnych według gmin, w województwie lubelskim najwięcej bezrobotnych odnotowano w miastach na prawach powiatu, stanowili oni 27,1% wszystkich bezrobotnych w województwie (w Lublinie – 15,6%, w Chełmie – 4,2%, w Zamościu – 3,7% oraz w Białej Podlaskiej – 3,6%), następnie w Puławach (2,3%) i Kraśniku (2,1%). W skali kraju największą liczbę bezrobotnych odnotowano w województwie mazowieckim (103,9 tys. osób), najniższą zaś w województwie opolskim (16,8 tys. osób).

Liczba bezrobotnych mieszkańców miast wyniosła 24,4 tys. osób tj. 50,1%, natomiast na wsi – 24,3 tys. tj. 49,9% (w kraju w miastach 60,9% bezrobotnych, na wsi 39,1%). Wśród osób w wieku lat 15 lat i więcej, mieszkańcy miast stanowili – 46,8%, a mieszkańcy wsi – 53,2%. Bezrobotni mężczyźni dominowali w strukturze bezrobotnych zarówno w miastach jak i na wsi.

Tablica 6. Bezrobotni według płci i miejsca zamieszkania

Table 6. Unemployed persons by sex and place of residence

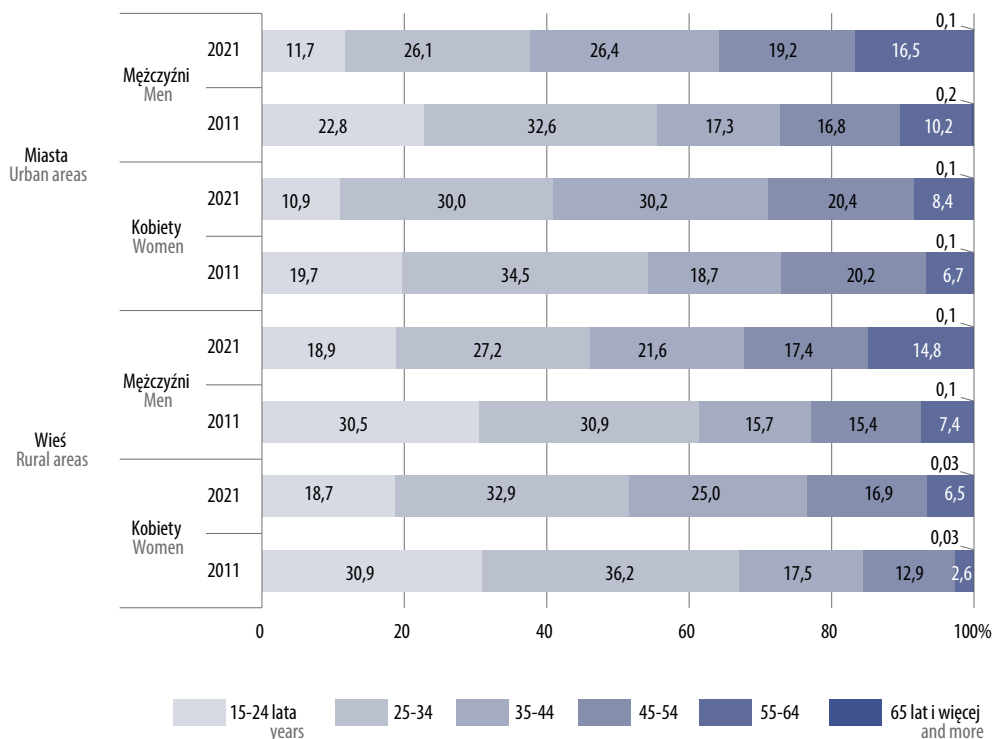
Wyszczególnienie Specifications	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women
w tysiącach in thousands									
2011	121,3	66,4	54,9	64,7	35,6	29,1	56,6	30,8	25,8
2021	48,7	27,9	20,8	24,4	13,8	10,6	24,3	14,1	10,2
2011=100									
2021	40,1	42,0	37,8	37,6	38,8	36,2	42,9	45,7	39,6

W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. spadek liczby bezrobotnych zamieszkałych w miastach jak i na wsi był widoczny zarówno wśród mężczyzn (odpowiednio o 61,2% i 54,3%) oraz wśród kobiet (odpowiednio o 63,8% i 60,4%).

W 2021 r. stopa bezrobocia w województwie lubelskim wyniosła – 5,2% (w kraju – 4,1%). Widoczna różnica wystąpiła pomiędzy grupą mężczyzn – 5,6%, a kobiet – 4,8%. Podobne różnice w wysokości stopy bezrobocia wystąpiły pomiędzy miastami – 5,7%, a obszarami wiejskimi – 4,8%. W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. stopa bezrobocia zmniejszyła się dla całej populacji o 7,5 p. proc. w tym dla mężczyzn o 7,1 p. proc., a dla kobiet o 7,9 p. proc.

Wykres 11. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

Chart 11. Structure of unemployed persons by place of residence, sex and age groups

W strukturze osób bezrobotnych według grup wieku dominowały osoby w wieku 25-34 lata (28,7% ogółu bezrobotnych). Biorąc pod uwagę płeć najwięcej było w tej grupie wieku zarówno kobiet jak i mężczyzn. Z kolei analizując miejsce zamieszkania osób bezrobotnych to osoby w wieku 25-34 lata dominowały na wsi, natomiast w miastach osoby w wieku 35-44 lata.

Dominującą grupą wśród bezrobotnych były osoby z dwóch grup wieku 25-34 oraz 35-44 lata – łącznie stanowili oni w 2021 r. ponad połowę zbiorowości bezrobotnych (54,2%), nieco więcej wśród kobiet (59,1%) niż wśród mężczyzn (50,7%). Nieco większy był odsetek osób w tych dwóch grupach wieku w miastach (55,9%) niż na wsi (52,6%).

W porównaniu z wynikami spisu 2011 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się we wszystkich grupach wieku niezależnie od miejsca zamieszkania. Największy spadek odnotowano w grupach wieku: 15-24 lata (o 23,9 tys. tj. o 76,5%) i 25-34 lata (o 26,5 tys. tj. o 65,5%). W tej grupie wieku odnotowano spadek, zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet, niezależnie od miejsca zamieszkania. Największy spadek odnotowano wśród mężczyzn zamieszkałych w mieście (o 6,5 tys. tj. o 80,2%) oraz wśród kobiet zamieszkałych na wsi (o 6,1 tys. osób tj. o 76,0%).

3.2. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i ekonomicznych grup wieku

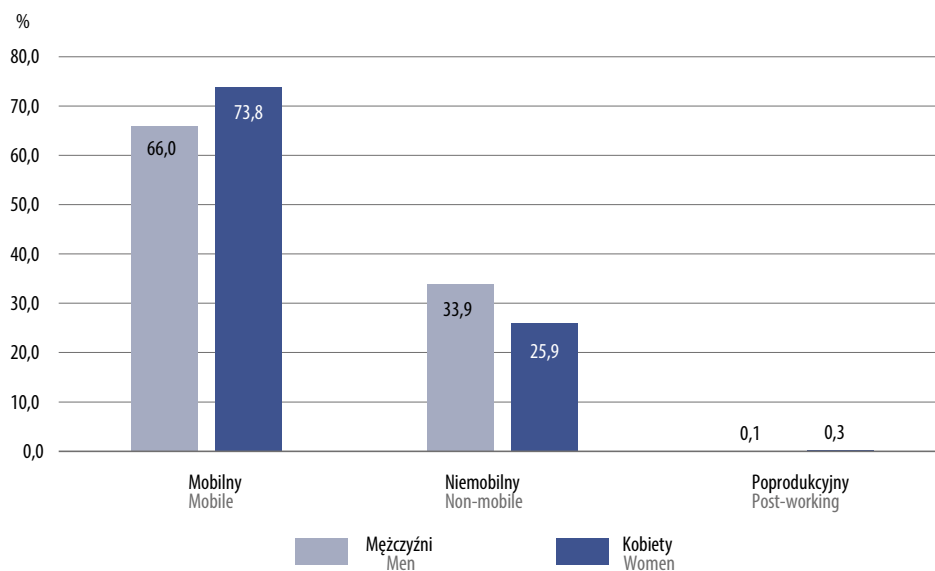
3.2. Unemployed persons by place of residence, sex and economic age groups

Wśród bezrobotnych bez względu na płeć i miejsce zamieszkania, podobnie jak w kraju – 99,8% to osoby w wieku produkcyjnym (48,6 tys.), przy czym 69,3% – w wieku mobilnym (33,7 tys.), a 30,5% w wieku niemobilnym (14,8 tys.).

Wśród bezrobotnych kobiet, te które były w wieku produkcyjnym mobilnym stanowiły – 73,8% (tj. 15,3 tys.), a analogicznie wśród bezrobotnych mężczyzn odsetek ten wyniósł – 66,0%. (tj. 18,4 tys.). Osób bezrobotnych w mieście w wieku produkcyjnym mobilnym było – 67,2% (tj. 16,4 tys.), na wsi – 71,4% (tj. 17,4 tys.).

Wykres 12. Struktura bezrobotnych według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.

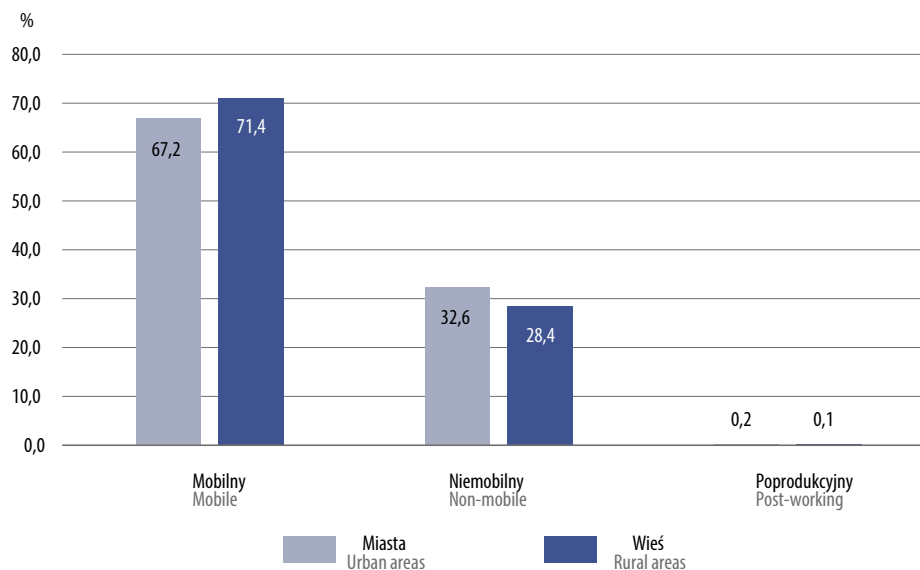
Chart 12. Structure of unemployed persons by sex and economic age groups in 2021

Analizując miejsce zamieszkania w odniesieniu do wyników spisu z 2011 r., spadek liczby bezrobotnych wystąpił zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet, na wsi i w miastach we wszystkich ekonomicznych grupach wieku. Największe spadki wystąpiły wśród osób w wieku poprodukcyjnym. Analizując płeć największy spadek wystąpił wśród kobiet (o 76,4%) oraz wśród osób zamieszkujących miasta (o 77,7%)

Biorąc pod uwagę płeć oraz miejsce zamieszkania to największy spadek wystąpił wśród kobiet w miastach w wieku poprodukcyjnym – o 78,0%, zaś najmniejszy wśród mężczyzn w wieku produkcyjnym niemobilnym na wsi – o 35,4%.

Wykres 13. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.
 Chart 13. Structure of unemployed persons by place of residence and economic age groups in 2021

W 2021 r. stopa bezrobocia według płci, rodzaju miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku mieściła się w przedziale od 2,9% dla kobiet na wsi w wieku produkcyjnym niemobilnym do 7,0% dla mężczyzn w wieku produkcyjnym mobilnym zamieszkujących miasta. Różnice stopy bezrobocia pomiędzy mężczyznami a kobietami były niewielkie w wieku produkcyjnym mobilnym a dużo większe – w wieku produkcyjnym niemobilnym. W wieku poprodukcyjnym wartości stopy bezrobocia wyniosły po 0,2% niezależnie od płci i miejsca zamieszkania.

W 2011 r. w produkcyjnych grupach wieku wyższą stopę bezrobocia odnotowano wśród kobiet w wieku mobilnym zamieszkałych w mieście niż na wsi odpowiednio – 16,7% i 15,3% oraz wśród mężczyzn zamieszkałych w mieście w wieku mobilnym – 17,9%. W wieku poprodukcyjnym wartości stopy wyniosły od 2,7% dla kobiet w miastach do 0,4% dla mężczyzn na wsi.

W porównaniu z 2011 r. stopa bezrobocia uległa znacznemu zmniejszeniu we wszystkich ekonomicznych grupach wieku. Największy spadek wystąpił dla osób w wieku produkcyjnym mobilnym (o 9,1 p. proc. do poziomu 6,3%). Ta sama tendencja wystąpiła w przypadku kobiet i mężczyzn, jak i osób zamieszkałych na wsi.

3.3. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

3.3. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 wartości stopy bezrobocia w poszczególnych grupach wieku były zróżnicowane. Na brak pracy, mimo silnego spadku stopy bezrobocia w okresie 2011-2021, najbardziej narażone były w 2021 r. osoby młode tj. w wieku 15-24 lata, dla tej grupy stopa bezrobocia wyniosła – 11,3%. Różnice w tej grupie wieku pomiędzy kobietami a mężczyznami i analogicznie – mieszkańcami miast i wsi była niewielka a wartości stopy bezrobocia w tych grupach mieściły się w przedziale od 11,2% do 11,5%.

W kolejnych grupach wieku, poza grupą osób w wieku 65 lat i więcej (gdzie stopa bezrobocia wyniosła – 0,1%) wskaźnik ten był zróżnicowany i kształtował się pomiędzy 3,9% do 11,3%. Wśród osób w wieku 25-64 lata najniższa stopa bezrobocia wystąpiła wśród kobiet w wieku 55-64 lata i wyniosła 2,4% oraz w grupie wieku 45-54 lata (3,6%), natomiast wśród mężczyzn – w grupie wieku 45-54 lata – 4,7%.

Najniższa stopa bezrobocia według rodzaju miejsca zamieszkania i grup wieku wystąpiła wśród mieszkańców wsi w dwóch grupach wieku: 45-54 lata (3,4%) i 55-64 lata (3,5%). Wśród osób zamieszkałych w mieście najniższą stopę bezrobocia odnotowano w grupie wieku 55-64 lata (tj. 4,4%).

W okresie pomiędzy 2011 r. a 2021 r. stopa bezrobocia w województwie lubelskim zmniejszyła się o 7,5 p. proc. i wyniosła w 2021 r. – 5,2% (w kraju spadek o 7,9 p. proc. do 4,1%), w tym wśród mężczyzn obniżyła się o 7,1 p. proc. do 5,6%. Stopa bezrobocia wśród kobiet w województwie spadła o 7,9 p. proc. do 4,8%. Podobny zakres spadku stopy bezrobocia wystąpił w miastach (o 9,1 p. proc. do 5,7%) i na wsi (o 6,1 p. proc. do 4,8%).

Największy spadek stopy bezrobocia w porównaniu z poprzednim spisem z 2011 r. odnotowano w grupie wieku 15-24 lata (o 20,6 p. proc., do 11,3%), zarówno wśród kobiet (spadek o 23,6 p. proc. do 11,5%), jak i mężczyzn (o 18,5 p. proc., do 11,2%). Analizując stopę bezrobocia według miejsca zamieszkania w grupie wieku 15-24 lata zaobserwowano istotne zmiany. Zarówno wśród mieszkańców miast jak i wsi odnotowano spadek stopy bezrobocia w tej grupie wieku odpowiednio: o 27,9 p. proc. do 11,5% w 2021 r. i o 16,4 p. proc. do 11,2%. Wyłączając grupę osób w wieku 65 lat i więcej, która obejmuje osoby w wieku emerytalnym, najmniejszy spadek stopy bezrobocia według grup wieku odnotowano wśród osób w wieku 55-64 lata o 4,0 p. proc.

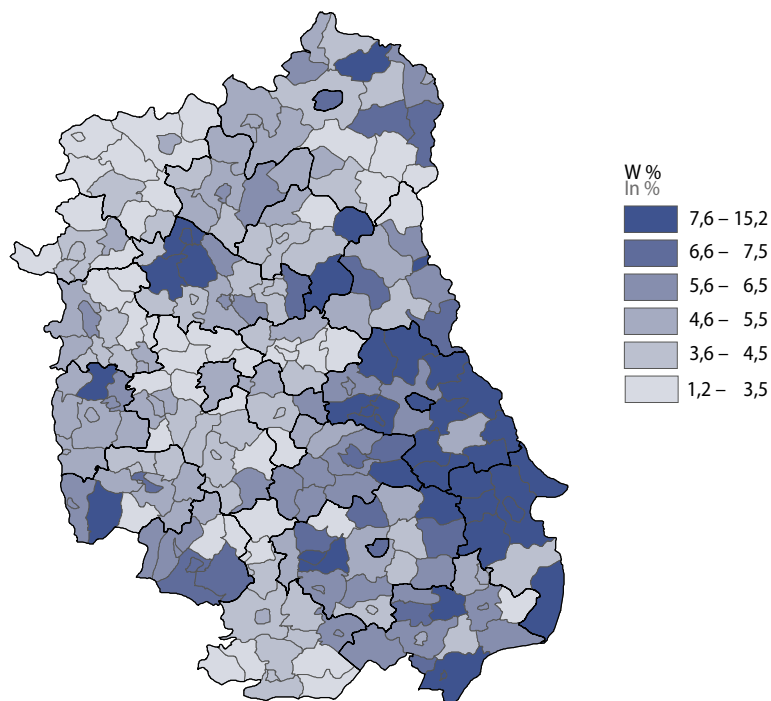
Tablica 7. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

Table 7. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups

Wyszczególnienie Specifications	Ogółem Total	Wiek Age						
		15-24 lata years	25-34	35-44	45-54	55-64	65 lat i więcej and more	
		w %		in %				
Ogółem Total	2011	12,7	31,9	15,0	8,9	8,7	7,9	0,7
	2021	5,2	11,3	6,6	4,8	4,1	3,9	0,1
Mężczyźni Men	2011	12,7	29,7	14,1	8,9	9,2	9,2	0,9
	2021	5,6	11,2	6,4	4,9	4,7	5,1	0,2
Kobiety Women	2011	12,7	35,1	16,1	8,9	8,2	6,1	0,4
	2021	4,8	11,5	6,8	4,7	3,6	2,4	0,1
Miasta Urban areas	2011	14,8	39,4	16,7	10,9	11,1	10,3	1,4
	2021	5,7	11,5	7,0	5,7	5,0	4,4	0,1
Wieś Rural areas	2011	10,9	27,6	13,4	7,3	6,6	5,5	0,3
	2021	4,8	11,2	6,2	4,1	3,4	3,5	0,2

Bezrobocie w województwie lubelskim było bardzo zróżnicowane przestrzennie. Pomiędzy powiatami i gminami można było zaobserwować znaczne różnice w skali tego zjawiska, mierzonego zarówno wielkościami bezwzględnyymi, jak i stopą bezrobocia.

Mapa 5. Stopa bezrobocia w 2021 r.
Map 5. Unemployment rate in 2021

W 2021 r. analizując podział terytorialny pod względem powiatów największą stopę bezrobocia odnotowano w powiecie hrubieszowskim (8,8%), w mieście na prawach powiatu Chełmie (8,1%) oraz w powiecie chełmskim (7,7%), najmniejszą natomiast w powiecie lubelskim (3,1%), łęczyńskim (3,5%) oraz łukowskim (3,7%). W 2011 r. najniższa stopa bezrobocia wystąpiła w mieście na prawach powiatu Zamościu (19,6%) i Chełmie (18,5%) oraz w powiecie hrubieszowskim (17,1%).

Biorąc pod uwagę gminy najwyższa stopa bezrobocia była w gminie Horodło (15,2%), Kock (11,3%) oraz Ruda-Huta (10,7%), a najniższa w gminie Łukowa (1,2%) oraz Ułęż (1,5%). W kraju największe natężenie bezrobocia wystąpiło w województwie podkarpackim, w którym stopa bezrobocia wyniosła 6,0%, najniższe natomiast w województwie wielkopolskim (2,9%).

Podobną tendencję można było również zauważyć w podziale według płci, gdzie najwyższą stopę bezrobocia odnotowano zarówno wśród mężczyzn (9,5%) jak i kobiet (8,1%) w powiecie hrubieszowskim, a najniższą w powiecie lubelskim (odpowiednio 3,4% wśród mężczyzn i 2,8% wśród kobiet). W podziale według rodzaju miejsca zamieszkania (miasto/wieś) stopa bezrobocia wśród mieszkańców miast była najwyższa w powiecie hrubieszowskim i wyniosła – 9,0%, natomiast najniższa w powiecie łęczyńskim – 3,3%. Dla osób zamieszkałych na wsi najwyższa stopa bezrobocia wystąpiła w powiecie hrubieszowskim – 8,8%, zaś najniższa w powiecie lubelskim – 3,0%.

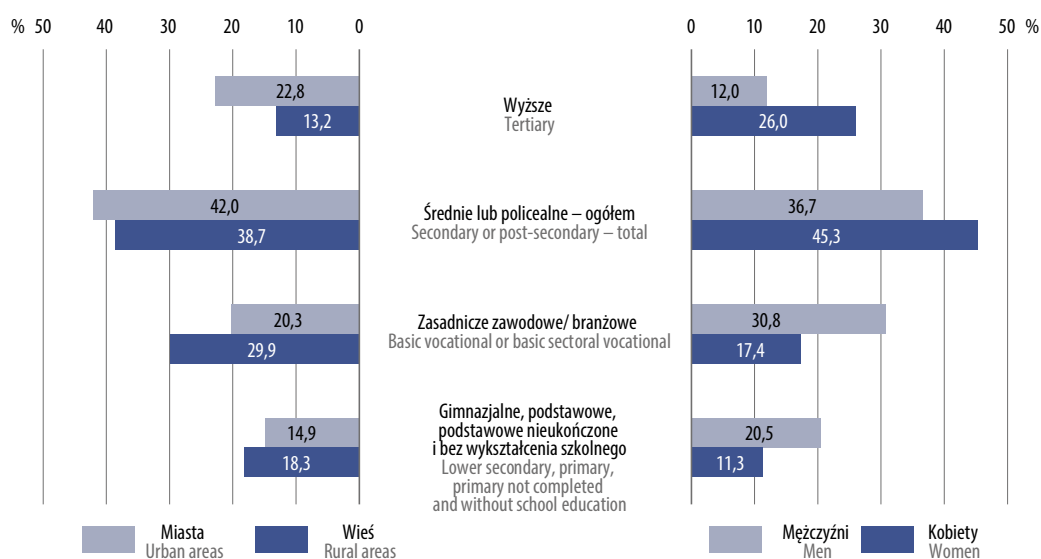
3.4. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia

3.4. Structure of unemployed persons by place of residence, sex and level of education

Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia ukazuje znaczący udział osób o wykształceniu średnim lub policealnym – 40,4% wśród ogólnej liczby bezrobotnych. Najniższy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wystąpił w przypadku osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego – 16,6%.

Wysoki był również udział bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym – 25,1%. Odsetek osób z wykształceniem wyższym wśród ogółu bezrobotnych wyniósł 18,0%.

Wykres 14. Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.
Chart 14. Structure of unemployed persons by level of education, sex and place of residence in 2021

Bezrobotne kobiety charakteryzowały się odmienną strukturą wykształcenia niż mężczyźni, bowiem 45,3% bezrobotnych kobiet posiadało wykształcenie średnie lub policealne, podczas gdy odsetek osób o tym samym poziomie wykształcenia wśród bezrobotnych mężczyzn wyniósł 36,7%. Odwrotna sytuacja dotyczyła mężczyzn z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, dla których udział ten wyniósł – 30,8%, a dla kobiet 17,4%. Wykształceniem wyższym legitymowało się 26,0% bezrobotnych kobiet, a – 12,0% bezrobotnych mężczyzn.

Bezrobotni mężczyźni byli przeciętnie słabiej wykształceni niż bezrobotne kobiety. Podczas gdy 48,7% bezrobotnych mężczyzn posiadało wykształcenie średnie lub wyższe, to wśród bezrobotnych kobiet analogiczny odsetek wyniósł 71,3%. W miastach odsetek osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem był wyższy w miastach niż na wsi (dla miast wyniósł – 22,8%, a dla wsi – 13,2%).

Na wysokość stopy bezrobocia ma istotny wpływ poziom wykształcenia osób bezrobotnych. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym – tj. 2,7%, natomiast w dużo gorszej sytuacji były osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, dla których stopa bezrobocia wyniosła – 13,9%.

Analiza stopy bezrobocia według poziomu wykształcenia, płci oraz rodzaju miejsca zamieszkania pokazała, że w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy w 2021 r. były kobiety i mężczyźni z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w miastach, w tej grupie stopa bezrobocia wyniosła odpowiednio – 21,9% i 21,1%. Z drugiej strony osoby z wyższym wykształceniem, zarówno na wsi, jak i w miastach, kobiety i mężczyźni, rzadko trafiali do grona bezrobotnych, w ich przypadku stopa bezrobocia mieściła się w przedziale od 2,2% do 2,8%.

3.5. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci, wykształcenia i okresu poszukiwania pracy

3.5. Unemployed persons by place of residence, sex, level of education and the time of job seeking

Dla oceny skali bezrobocia istotne były również informacje o długości okresu poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne. Jeśli okres ten przekracza 1 rok mówimy już o bezrobociu długotrwałym.

W województwie lubelskim, ponad połowa populacji bezrobotnych to osoby bezrobotne długotrwanie (27,8 tys. tj. 57,1%), stanowili oni 7,2% wszystkich długotrwanie bezrobotnych w kraju. Odsetek długotrwanie bezrobotnych wśród bezrobotnych ogółem w 2021 r. był wyższy w populacji mężczyzn niż kobiet i wyniósł odpowiednio: 58,7% i 55,0%. Miejsce zamieszkania osób bezrobotnych miało niewielki wpływ na długość okresu poszukiwania pracy, odsetek długotrwanie bezrobotnych mieszkańców miast wyniósł 57,2%, a mieszkańców wsi – 57,0%.

Osoby poszukujące pracy od 7-12 miesięcy stanowili 14,5% wszystkich bezrobotnych (w kraju – 15,8%). W tej grupie było więcej kobiet oraz mieszkańców miast. Osoby bezrobotne poszukujące pracy od 4-6 miesięcy stanowili 13,8% bezrobotnych (w kraju – 14,7%), w tej grupie przeważali mężczyźni oraz mieszkańcy wsi.

W porównaniu z wynikami NSP 2011 liczba długotrwanie bezrobotnych w 2021 r. zmniejszyła się o 2,1 tys. osób, tj. o 7,2%, w tym wśród mężczyzn (o 0,3 tys. osób, tj. 1,9% i wyniosła 16,4 tys.), a wśród kobiet (o 1,8 tys. osób, tj. o 13,8% i osiągnęła poziom 11,4 tys.).

Wśród długotrwanie bezrobotnych będących w wieku 15-24 lata w 2021 r. przeważały osoby poszukujące pracy od 1 do 2 lat (39,0%), natomiast w grupie wieku 55-64 lata dominowały osoby poszukujące pracy powyżej 2 lat (55,2%).

Na długość okresu poszukiwania pracy przez bezrobotnych ma wpływ poziom wykształcenia. Okres poszukiwania pracy do 3 miesięcy był zróżnicowany w zależności od poziomu wykształcenia – dotyczył 7,5% osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, 8,5% – z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, 11,5% – z wykształceniem średnim lub policealnym oraz 13,5% – z wyższym wykształceniem.

Osoby o najniższym poziomie wykształcenia, tj. z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, najczęściej kwalifikowano do bezrobocia długotrwałego tzn. poszukiwały one pracy powyżej 1 roku (5,7 tys. osób, tj. 70,7%). Im wyższy poziom wykształcenia, tym niższy był odsetek długotrwanie bezrobotnych. Był on najniższy wśród osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem, który wyniósł 45,2% (3,9 tys.).

Rozdział 4

Chapter 4

Bierni zawodowo

Economically inactive persons

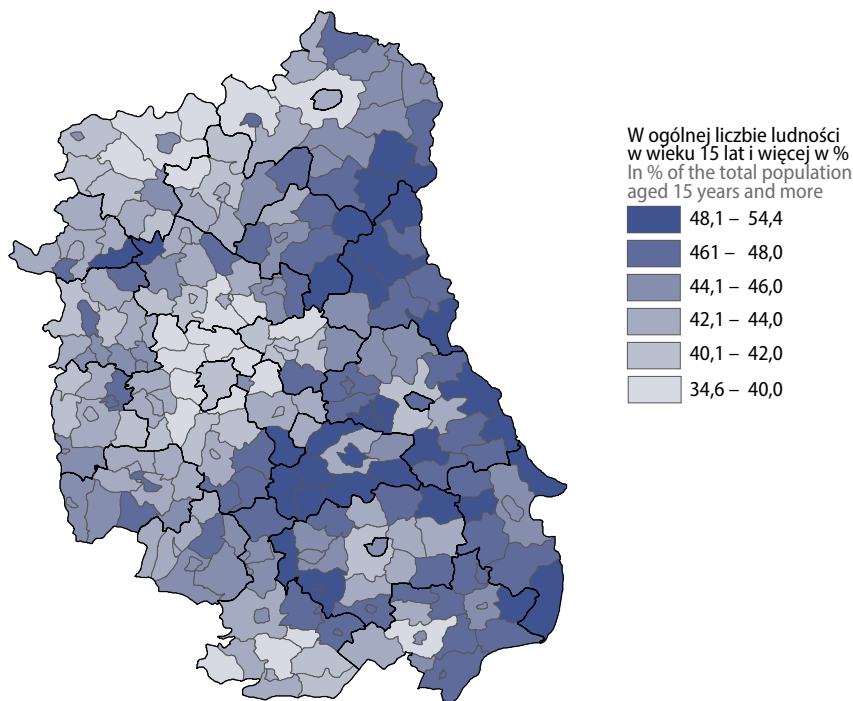
4.1. Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

4.1. Economically inactive persons by place of residence, sex and age groups

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 populacja osób biernych zawodowo w województwie lubelskim wyniosła w marcu 2021 r. 720,4 tys. tj. 43,6% ludności w wieku 15 lat i więcej o ustalonym statusie zawodowym na rynku pracy (w kraju 12331,8 tys., tj. 40,8%). W tej liczbie zdecydowaną większość stanowiły kobiety (433,0 tys. tj. 60,1%) a w rozróżnieniu wg miejsca zamieszkania, mieszkańcy wsi (384,8 tys. tj. 53,4%). W kraju natomiast większość stanowiły kobiety (7515,7 tys., tj. 60,9%) oraz mieszkańcy miast (7488,0 tys., tj. 60,7%).

Kobiety częściej niż mężczyźni pozostawały w stanie bierności zawodowej. Odsetek biernych zawodowo wśród kobiet wyniósł 50,1%, podczas gdy wśród mężczyzn analogiczny współczynnik wyniósł 36,4%. Ten sam współczynnik dla miast wyniósł 44,0% natomiast wśród mieszkańców wsi był nieco niższy i wyniósł 43,3%. W porównaniu z 2011 r. w 2021 r. odsetek ten zmniejszył się w województwie o 1,8 p. proc., przy czym dla mężczyzn zmalał o 1,4 p. proc. a dla kobiet o 2,3 p. proc. W miastach zmniejszył się o 2,1 p. proc. a na wsi o 1,6 p. proc.

Mapa 6. Bierni zawodowo w 2021 r.
Map 6. Economically inactive persons in 2021

Pod względem terytorialnym największy odsetek osób biernych zawodowo odnotowano w gminie Sławatycze (54,4% ludności w wieku 15 lat i więcej o ustalonym statusie zawodowym na rynku pracy), Jeziorzany (53,8%) oraz Kraśniczyn (53,2%), najmniej natomiast w gminie Głusk i Wólka (po 34,6%), Niemce (36,6%) oraz Konopnica (37,2%).

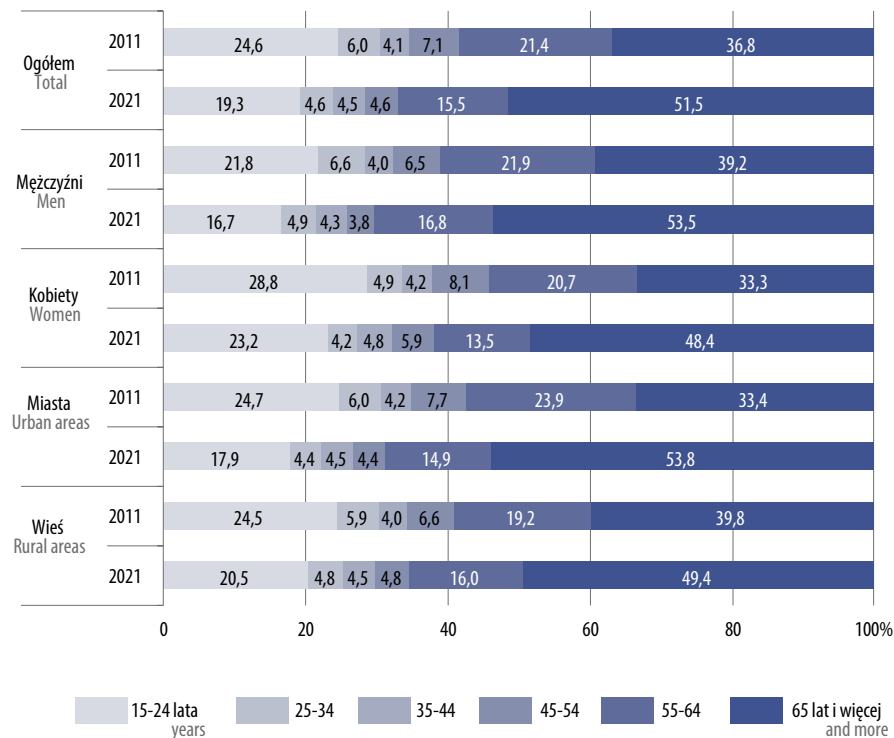
Analizując płeć najczęściej kobiet biernych zawodowo odnotowano w mieście Nałęczów (64,2%) oraz w gminie Rejowiec (63,1%) i Serokomla (63,0%). Mężczyzn biernych zawodowo najczęściej odnotowano w gminie Krasnobród (45,6%) oraz w mieście Tyszowce (44,8%) i Lubycza Królewska (44,4%).

W 2021 r. liczba osób biernych zawodowo zmniejszyła się w porównaniu z 2011 r. o 75,1 tys. tj. 9,4%. Spadek ten jest widoczny zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet (odpowiednio o 30,8 tys. tj. 9,7% wśród mężczyzn i 44,4 tys. tj. 9,3% wśród kobiet). Obserwacja tego zjawiska według miejsca zamieszkania pokazała, że w miastach spadek liczby biernych zawodowo był większy (o 38,3 tys. tj. 10,3%) niż na wsi (o 36,8 tys. tj. 8,7%).

Analiza struktury biernych zawodowo według 10-letnich grup wieku pokazała, że najliczniejszą grupę w województwie lubelskim (podobnie w kraju) tworzyły osoby w wieku 65 lat i więcej. W tej grupie wieku, w porównaniu z danymi ze spisu w 2011 r., odnotowano znaczący wzrost udziału w populacji osób biernych zawodowo (o 14,6 p. proc. do poziomu 51,5%). W okresie od 2011 r. do 2021 r. wzrost liczby biernych zawodowo w liczbach bezwzględnych wyniósł 77,7 tys. osób, a ich udział w strukturze osób w wieku co najmniej 65 lat znacząco wzrósł zarówno w mieście, jak i na wsi (odpowiednio o 20,4 p. proc. i 9,5 p. proc.) oraz wśród mężczyzn i kobiet (odpowiednio o 15,1 p. proc. i 14,3 p. proc.).

Wykres 15. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

Chart 15. Structure of economically inactive persons aged 15 years and more by place of residence, sex and age groups

Porównanie grup wiekowych według płci między 2011 r. a 2021 r. pokazało różnice występowania bierności między mężczyznami a kobietami zależnie od grup wieku. Prawie we wszystkich dziesięcioletnich grupach wiekowych odsetek biernych zawodowo był większy wśród kobiet niż wśród mężczyzn, a najmniejsza różnica wystąpiła w grupie wieku 35-44 lata (o 4,0 p. proc.) natomiast najwyższa – w grupie 55-64 lata (o 21,9 p. proc.), co ma związek z wcześniejszym wiekiem emerytalnym kobiet. Duża różnica wystąpiła także w odsetku biernych zawodowo mężczyzn i kobiet w wieku 15-24 lata (było o 9,3 p. proc. wyższy wśród kobiet) co wytłumaczyć można, że osoby w tej grupie wiekowej kontynuują naukę jako uczeń lub student oraz w wieku 25-34 lata (był on o 8,7 p. proc. wyższy wśród kobiet), co z kolei wytłumaczyć można największą częstotliwością sprawowania opieki nad niemowlętami i małymi dziećmi. W okresie między spisami największy spadek odsetka biernych zawodowo wśród mężczyzn oraz kobiet zanotowano w grupie wieku 55-64 lata (odpowiednio o 19,5 i 17,7 p. proc.).

Inaczej wyglądało porównanie wyników obu spisów w zakresie występowania bierności według miejsca zamieszkania. W każdej grupie wieku różnica w wysokości odsetka biernych zawodowo między miastami a wsią była niewielka. Maksymalne różnice można było zaobserwować wśród osób w wieku 15-24 lata (w miastach odsetek był wyższy o 5,5 p. proc. niż na wsi) oraz w grupie osób 65 lat i więcej (na wsi był wyższy o 4,1 p. proc. niż w mieście).

Bierni zawodowo³ bez względu na płeć i miejsce zamieszkania to w większości osoby będące w wieku poprodukcyjnym (426,6 tys. osób tj. 59,2%⁴ ogółu biernych zawodowo). Wśród kobiet udział tej grupy wieku (60 lat i więcej) był o 18,0 p. proc. większy niż wśród mężczyzn (65 lat i więcej). W miastach odsetek biernych zawodowo wśród osób w wieku poprodukcyjnym był o 4,9 p. proc. wyższy niż na wsi. Od spisu przeprowadzonego w 2011 r. udział tej ekonomicznej grupy wieku wśród biernych zawodowo wzrósł o 15,1 p. proc.

Dla rynku pracy niezmiennie ważna jest aktywizacja osób w wieku produkcyjnym. Liczba biernych zawodowo w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18-64, kobiety 18-59) w marcu 2021 r. wyniosła 235,8 tys. osób tj. 32,7% ogółu biernych zawodowo. Dla porównania zbiorowość ta w 2011 r. liczyła 367,8 tys. osób tj. 46,2%. Wśród mężczyzn udział tej grupy wieku był o 14,3 p. proc. wyższy niż wśród kobiet. W porównaniu ze spisem w 2011 r. odsetek tej grupy wieku uległ zmniejszeniu o 13,5 p. proc.

W 2021 r. stosunkowo niewielki był udział osób w wieku przedprodukcyjnym⁵ (58,0 tys. osób), który wyniósł 8,1%. Wśród biernych zawodowo ponad dwukrotnie większy był wśród mężczyzn (19,4%) niż u kobiet (7,7%) udział procentowy osób w wieku produkcyjnym niemobilnym⁶. W tym przedziale wiekowym różnica nie była tak znacząca dla biernych zawodowo zamieszkałych zarówno w miastach jak i na wsi (o 1,8 p. proc. udział wyższy na wsi).

Porównanie między 2011 r. a 2021 r. odsetka osób biernych zawodowo do ludności ogółem w województwie pokazuje jego spadek w ekonomicznych grupach wieku oraz według płci i miejsca zamieszkania. W 2011 r. odsetek biernych zawodowo w wieku produkcyjnym mobilnym wyniósł 23,0%, natomiast produkcyjnym niemobilnym 33,1%. W 2021 r. odsetek ten spadł w obu przypadkach odpowiednio o 3,1 p. proc. i 14,0 p. proc. do poziomu 19,9% i 19,1%. Spadek odsetka biernych zawodowo między 2011 r. a 2021 r. szczególnie widoczny był wśród kobiet w wieku produkcyjnym niemobilnym o 17,1 p. proc. osiągając poziom 16,7% (wśród mężczyzn w tym wieku spadek o 11,6 p. proc. do poziomu 11,6%). W miastach odsetek biernych zawodowo w wieku produkcyjnym niemobilnym wyniósł 18,1% (spadek w porównaniu z 2011 r. o 16,1 p. proc.) a na wsi 20,0% (spadek o 12,1 p. proc.).

3 Wiek poprodukcyjny dla mężczyzn wynosi 65 lat i więcej, natomiast dla kobiet 60 lat lub więcej.

4 Różnica między procentowym udziałem zbiorowości biernych zawodowo w wieku 65 lat i więcej, a osobami w wieku poprodukcyjnym wynika z faktu, że ta druga zbiorowość obejmuje dodatkowo kobiety w przedziale wieku 60-64 lata.

5 Wiek przedprodukcyjny – mężczyźni i kobiety w wieku 15-17 lat.

6 Wiek produkcyjny niemobilny to 45-64 lata – mężczyźni i 45-59 lat – kobiety.

4.2. Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia

4.2. Economically inactive persons by level of education

Wyniki NSP 2021 pokazały, że wśród osób biernych zawodowo o ustalonym poziomie wykształcenia, największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem średnim lub policealnym (34,9%) oraz gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego (33,2%). Z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym w województwie lubelskim odnotowano 21,0% ludności biernej zawodowo oraz 10,9% ludności z wykształceniem wyższym.

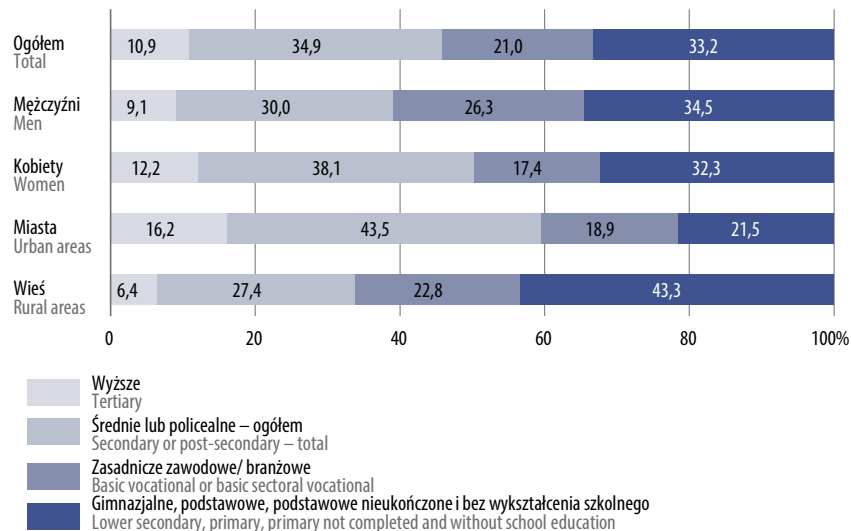
Biorąc pod uwagę płeć osób biernych zawodowo przeważały kobiety na każdym poziomie wykształcenia. Wśród osób biernych zawodowo najwięcej odnotowano kobiet z wykształceniem wyższym (66,8% biernych zawodowo na tym poziomie wykształcenia) oraz z wykształceniem średnim lub policealnym (65,7%).

Wśród kobiet najwięcej osób biernych zawodowo odnotowano wśród osób z wykształceniem średnim lub policealnym (38,1%), natomiast wśród mężczyzn z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego (34,5%).

Analizując natomiast miejsce zamieszkania najwięcej osób biernych zawodowo mieszkało w mieście z wykształceniem średnim lub policealnym (43,5%), natomiast na wsi przeważały osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego (43,3%).

Wykres 16. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Chart 16. Structure of economically inactive persons aged 15 years and more by place of residence, sex and level of education in 2021

Analiza zbiorowości osób biernych zawodowo w porównaniu ze strukturą ludności w wieku 15 lat i więcej w podziale według dziesięcioletnich grup wieku i poziomu wykształcenia dostarcza interesujących wniosków. Dla każdego poziomu wykształcenia około połowę osób biernych zawodowo stanowiły osoby w wieku 65 lat i więcej. Zaobserwować można również, że najwyższy był udział osób w grupie wieku 55-64 lata wśród biernych zawodowo z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (26,1%) spośród grup wieku poniżej 65 lat. W grupach wieku między 25 a 54 rokiem życia udziały w strukturze biernych zawodowo były niskie (2-12%) dla wszystkich poziomów wykształcenia.

W marcu 2021 r. w każdej dziesięcioletniej grupie wieku ok. 1/3 osób biernych zawodowo to osoby z wykształceniem średnim lub policealnym, co jest związane z dużym udziałem tej grupy w populacji. Największy odsetek osób biernych zawodowo z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym wystąpił w dwóch dziesięcioletnich grupach wieku, tj. 45-54 lata oraz 55-64 lata (odpowiednio 35,6% i 35,1%).

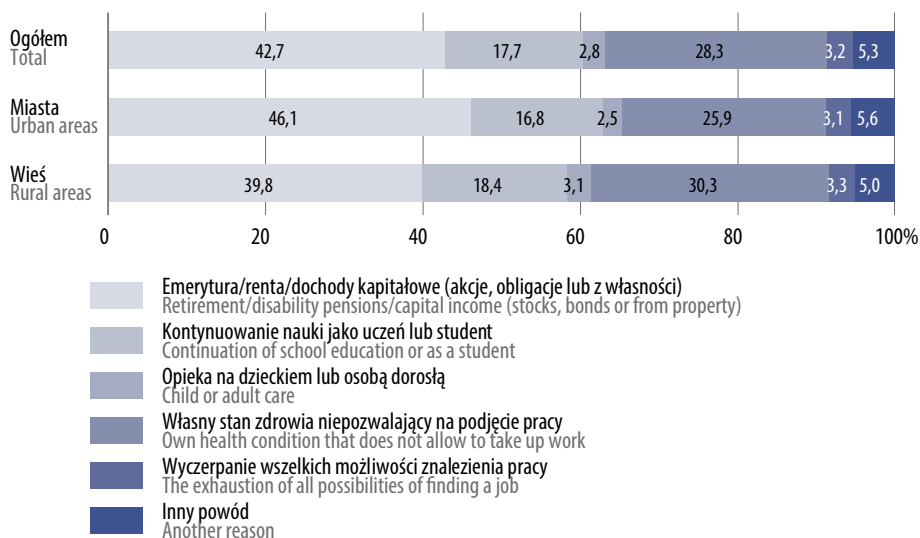
4.3. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej

4.3. Economically inactive persons by reasons for inactivity

Ważnym elementem opisu populacji osób biernych zawodowo są przyczyny bierności zawodowej. Analiza danych pokazała, że najistotniejszą przyczyną bierności zawodowej w województwie lubelskim w końcu marca 2021 r. było korzystanie z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcje, obligacje lub z własności) – tę przyczynę zadeklarowało 307,9 tys. osób, co stanowiło 42,7% ogółu biernych zawodowo (w kraju – 46,1%). Analizując miejsce zamieszkania najczęściej osób podających tę przyczynę bierności zamieszkiwało w miastach (46,1%), a pod względem płci – kobiety (44,8%). Pod względem terytorialnym najczęściej osób biernych zawodowo, które zadeklarowały, że ich główną przyczyną bierności zawodowej była emerytura, renty lub dochodów kapitałowych (akcje, obligacje lub z własności), odnotowano w gminie Gorzków (62,6% biernych zawodowo), Tyszowce (59,8%) oraz gmina miejska Stoczek Łukowski (58,8%), a także Goraj (58,6%), najmniej natomiast w gminie Stary Brus (22,3%) oraz Zakrzew (24,8%).

Wykres 17. Struktura biernych zawodowo w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania i przyczyn bierności w 2021 r.

Chart 17. Structure of economically inactive persons aged 15 years and more by place of residence and reasons for inactivity in 2021

Ze względu na własny stan zdrowia 203,7 tys. osób, tj. 28,3% ogółu biernych zawodowo zadeklarowało ten rodzaj bierności zawodowej (w kraju – 24,5%). Pod względem miejsca zamieszkania 25,9% mieszkańców miast oraz 30,3% mieszkańców wsi deklarowało tę przyczynę bierności zawodowej, a ze względu na płeć kobiety – 27,9%, a mężczyźni – 28,8%. Analizując podział terytorialny najczęściej osób deklarujących tę przyczynę bierności zamieszkiwało w gminie Zakrzew (55,8%), Grabowiec (51,5%) oraz Stary Brus (50,8%), najmniej natomiast w gminie Goraj (11,1%), gminie miejskiej Stoczek Łukowski (11,5%) oraz Dzwola (12,9%).

Kontynuowanie nauki jako kolejna przyczyna bierności zawodowej deklarowana była przez 17,7% osób biernych zawodowo (w kraju – 16,4%). Jednocześnie u 21,2% mężczyzn i u 15,3% kobiet przyczyną bierności było kontynuowanie nauki jako uczeń lub student. Ta przyczyna była częściej wskazywana na wsi (18,4%) niż w miastach (16,8%). Najwięcej osób deklarujących tę przyczynę mieszkało w gminie Głusk (29,8%), Wólka (28,6%) oraz Konopnica (26,5%), najmniej natomiast w gminie Grabowiec (11,2%), Kraśniczyn (11,7%) oraz Dołhobyczów (11,9%).

Najmniej biernych zawodowo (20,3 tys. osób tj. 2,8%) jako główną przyczynę bierności wskazało opiekę nad dzieckiem lub osobą dorosłą (w kraju – 3,6%). Wśród kobiet trzy razy częściej niż u mężczyzn jako przyczyna bierności wskazywana była opieka nad dzieckiem lub osobą dorosłą (4,1% kobiet wskazało na tę przyczynę i 1,0% mężczyzn). Tę przyczynę bierności wskazywało 2,5% biernych mieszkających w miastach, natomiast na wsi 3,1%. Najwięcej osób podających tę przyczynę zamieszkiwało w gminie Wyrki (5,6%) oraz Krzywda (5,4%), najmniej natomiast w Urzędowie (1,1%).

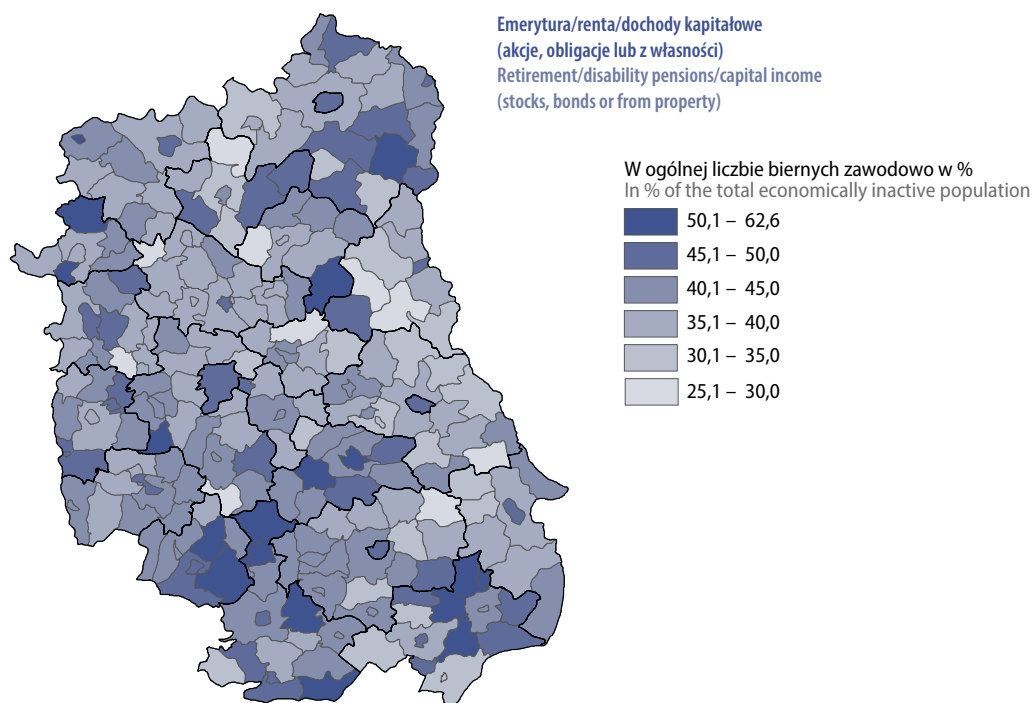
Jako wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy zadeklarowało w województwie 3,2% biernych zawodowo (w kraju – 2,7%), a inny powód wskazało 5,3% biernych zawodowo (w kraju – 6,7%).

Mapa 7.

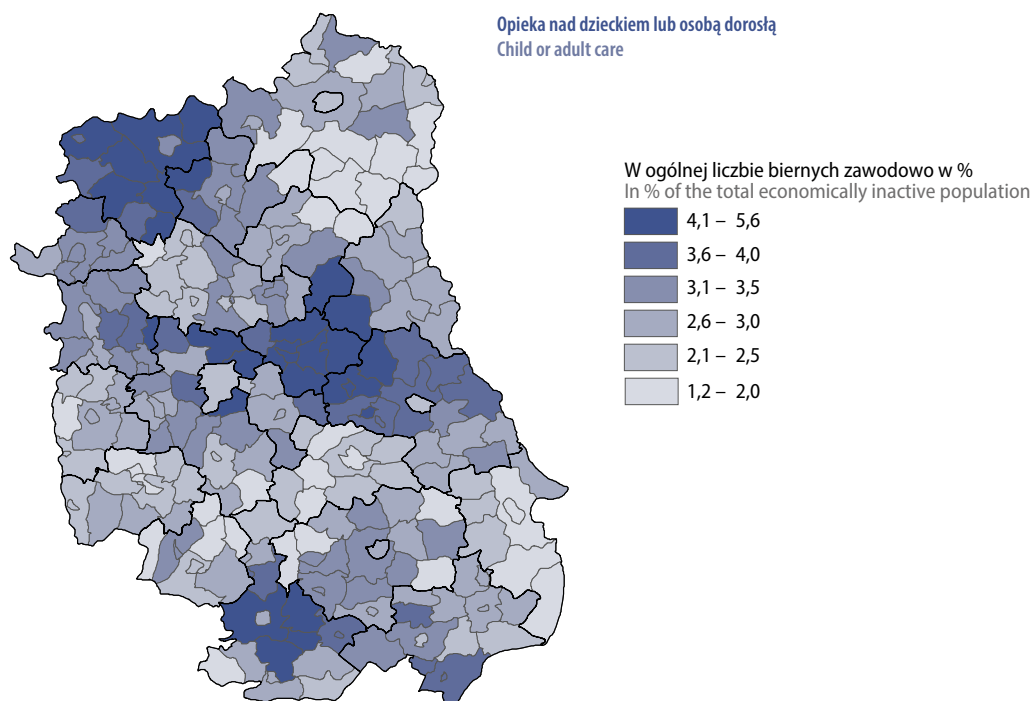
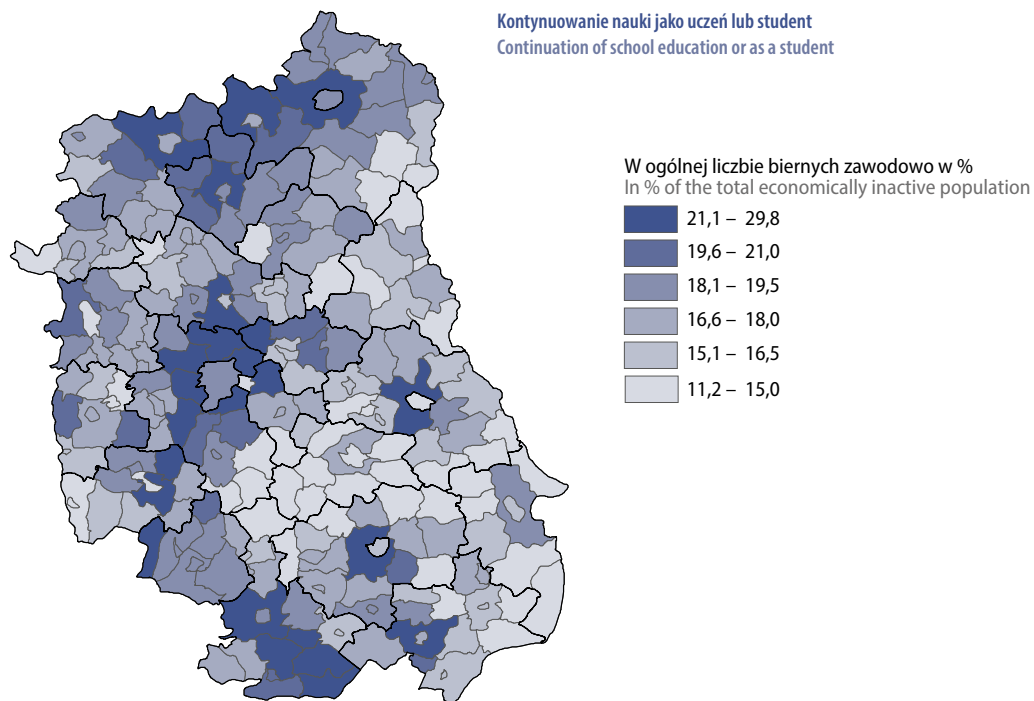
Map 7.

Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej w 2021 r.

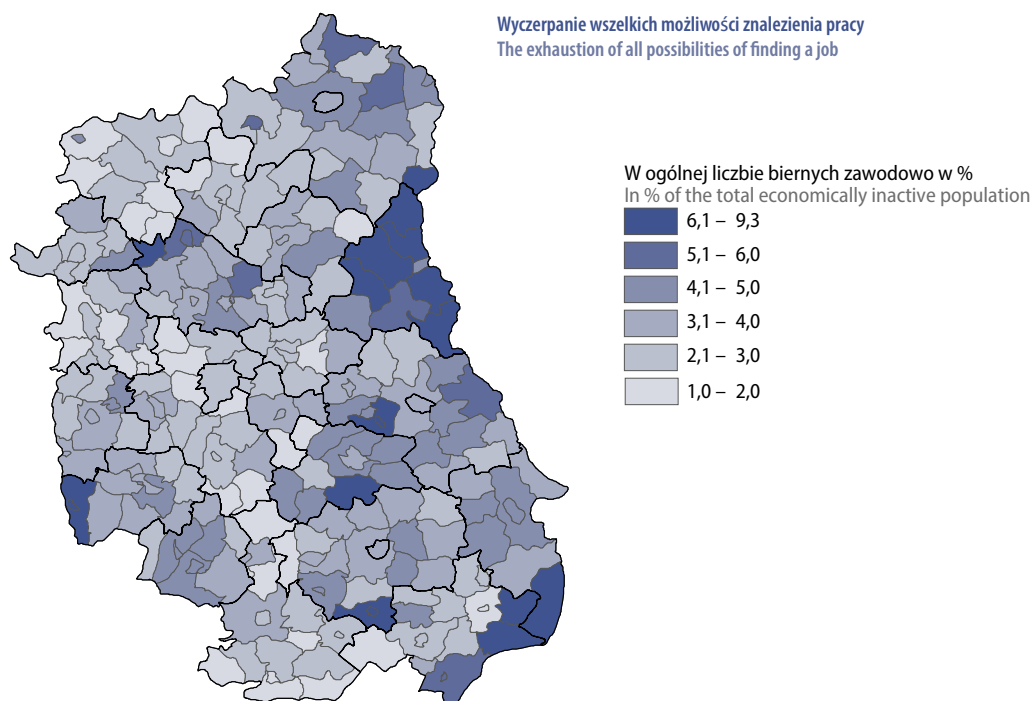
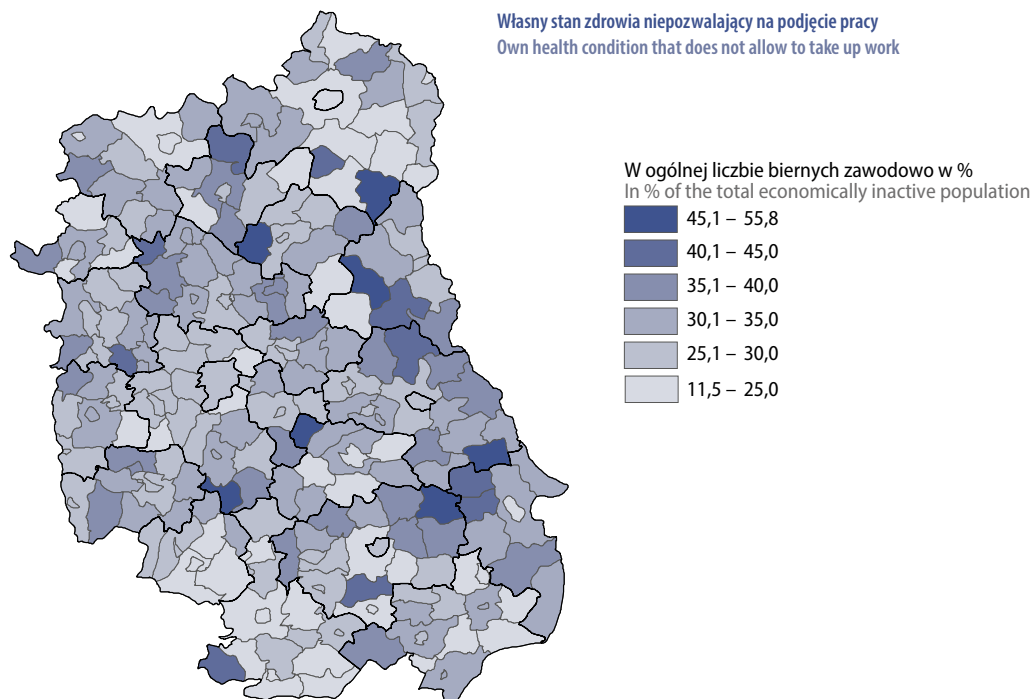
Economically inactive persons by reasons for inactivity in 2021

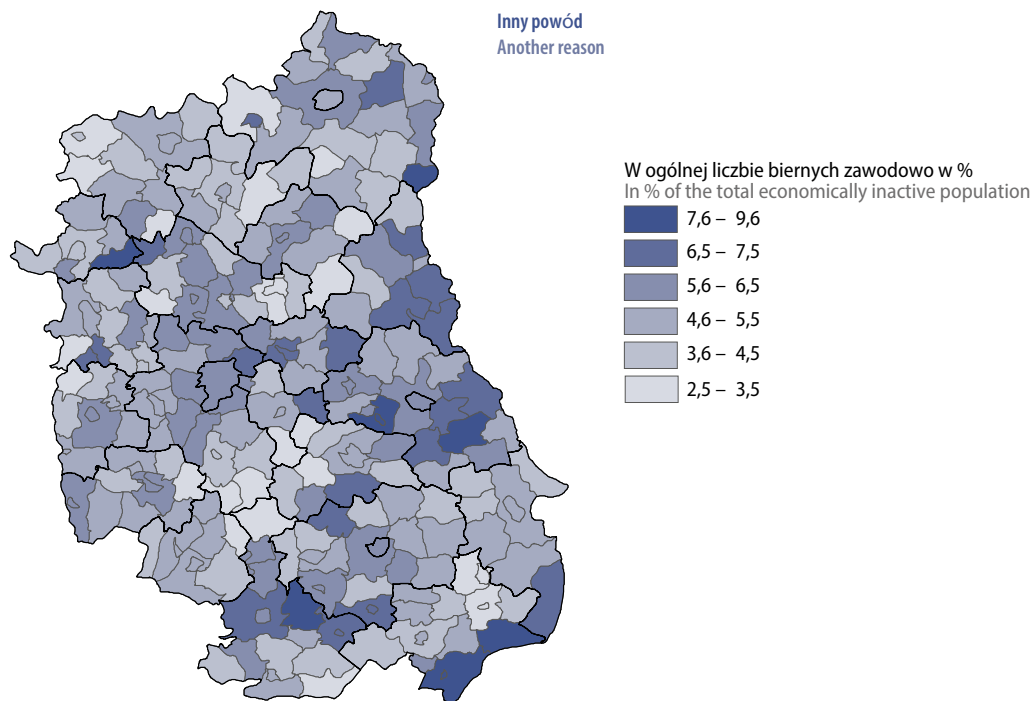
Mapa 7. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej w 2021 r. (cd.)
 Map 7. Economically inactive persons by reasons for inactivity in 2021 (cont.)

Mapa 7. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej w 2021 r. (cd.)
 Map 7. Economically inactive persons by reasons for inactivity in 2021 (cont.)

Mapa 7. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej w 2021 r. (dok.)
Map 7. Economically inactive persons by reasons for inactivity in 2021 (cont.)

Uwagi metodologiczne

1. Zakres i procedura badań

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań przeprowadzony został w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r., według stanu na dzień 31 marca 2021 r. godzina 24:00.

Zgodnie z metodologią rekomendowaną dla badań rynku pracy przez Międzynarodową Organizację Pracy, w części dotyczącej aktywności ekonomicznej, do określenia faktu wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy, czyli pomiaru aktywności bieżącej, dokonano w przedziale czasu nazywanym okresem referencyjnym, którym był tydzień kończący się w dniu referencyjnym badania (tj. okres od 25 do 31 marca 2021 r.).

Badanie to było badaniem pełnym i obejmowało wszystkie osoby fizyczne stale zamieszkałe i czasowo przebywające na terytorium Polski, z wyłączeniem szefów oraz cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych, członków ich rodzin oraz innych osób korzystających z przywilejów i immunitetów na mocy ustaw, umów międzynarodowych lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań 2021 przekazanie danych przez osoby fizyczne było obowiązkowe. Ten sam akt prawny nakładał na badane osoby obowiązek udzielania dokładnych, wyczerpujących i zgodnych z prawdą odpowiedzi. Odpowiedzi dotyczące osób, które nie ukończyły 18 roku życia oraz nieobecnych dokonywały pełnoletnie osoby wspólnie z nimi zamieszkałe. W odniesieniu do osób przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania dane spisowe były pozyskiwane w zakresie posiadanej dokumentacji od właścicieli, administratorów lub zarządców obiektów.

Spis został zrealizowany metodą mieszaną tj. z wykorzystaniem danych zebranych od respondentów oraz danych pochodzących ze źródeł administracyjnych. W pierwszej kolejności informacje zbierane w spisie pobrane zostały z dostępnych źródeł administracyjnych i wykorzystano je do przygotowania oraz aktualizacji wykazu danych osobowych i adresowych, a także jako bezpośrednie źródło danych spisowych. Następnie dane objęte zakresem informacyjnym spisu 2021 zostały zebrane od całej populacji podlegającej badaniu poprzez elektroniczny formularz spisowy. Zostało to wykonane przy wykorzystaniu następujących metod i w następujących terminach:

- **CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing)** – samospis internetowy, polegał na wypełnianiu przez badanych elektronicznego formularza i realizowany był od 1 kwietnia do 30 września 2021 r.
- **„Spis na żądanie”** – wywiad telefoniczny na żądanie respondenta realizowany był za pośrednictwem infolinii spisowej od 1 kwietnia do 30 września 2021 r.
- **CATI (Computer-Assisted Telephone Interviewing)** – wywiad telefoniczny realizowany przez rachmistrzów spisowych, podczas którego odpowiedzi na poszczególne pytania były odnotowywane przez nich w systemie komputerowym na formularzu. Ta część badania odbywała się od 4 maja do 30 września 2021 r.
- **CAPI (Computer-Assisted Personal Interviewing)** – wywiad bezpośredni realizowany przez rachmistrzów spisowych. Był to wywiad terenowy, rachmistrzowie rejestrowali odpowiedzi respondenta w systemie zainstalowanym na urządzeniu mobilnym. Badanie w tej formie przeprowadzane było od dnia 21 czerwca br. do 30 września 2021 r. z zachowaniem reżimu sanitarnego i zasad realizacji spisu metodą wywiadu bezpośredniego wynikających z obostrzeń pandemicznych.

2. Podstawowe pojęcia i definicje

Badania aktywności ekonomicznej ludności są ważnym źródłem informacji dla rządów, ekonomistów, badaczy, podmiotów gospodarczych, jak również instytucji publicznych i samorządowcach realizowanych

w celu poznania dynamiki różnych zjawisk związanych z rynkiem pracy. Odnoszą się do wszelkich działań podejmowanych przez osoby fizyczne w celu poszukiwania pracy, zatrudnienia w sektorze formalnym i nieformalnym, osiągania dochodów z innych źródeł, samozatrudnienia czy bezrobocia. Badania aktywności ekonomicznej pozwalają na analizę kluczowych wskaźników związanych z rynkiem pracy, takich jak: wskaźnik aktywności zawodowej, zatrudnienia, czy stopa bezrobocia. Zrozumienie tych zjawisk i zachodzących procesów wymaga posługiwania się takim samym aparatem pojęciowym. Dlatego też w tej części pracy zostaną przedstawione najważniejsze definicje i pojęcia. Wprowadzenie ich ma zapewnić jasność i spójność przekazu oraz jednoznaczną interpretację zawartych informacji i dokonanych analiz. Umożliwi efektywną komunikację i identyczne rozumienie zakresu i granic badanych zjawisk, co ułatwi porównanie wyników i pozwoli na uniknięcie nieporozumień lub odmiennych interpretacji w zależności od kontekstu czy czasu. Z tego względu, poniżej przedstawiono definicje pojęć, które będą odnosiły się do prezentowanych zmiennych i analiz:

Kategoria ludności według definicji krajowej. W kategorii tej są ujmowani stali mieszkańcy Polski, w tym osoby, które przebywają czasowo za granicą (bez względu na okres przebywania), ale zachowały stałe zameldowanie w Polsce, nie są natomiast ujmowani imigranci przebywający w Polsce czasowo.

Wiek – jest to liczba lat ukończonych. Wyznaczany jest poprzez porównanie pełnej daty urodzenia z datą przeprowadzenia spisu (tzw. dniem krytycznym, tj. 31 marca 2021 r.). W badaniach aktywności ekonomicznej populację stanowiły osoby, które miały 15 lat i więcej.

Ekonomiczne grupy wieku – jest to umowna klasyfikacja badanych według kryterium zdolności do pracy. Wyróżnia się trzy grupy osób: w wieku przedprodukcyjnym, w wieku produkcyjnym (mobilnym oraz niemobilnym) i w wieku poprodukcyjnym.

- **Wiek przedprodukcyjny** – jest to wiek, w którym ludność nie posiada pełnej zdolności do czynności prawnych, a tym samym nie osiągnęła jeszcze całkowitej zdolności do pracy i jako pracownik podlega szczególnej ochronie prawnej. W przypadku badań aktywności ekonomicznej do tej grupy klasyfikowane są osoby, które ukończyły 15 lat, ale nie przekroczyły 18 lat.
- **Wiek produkcyjny** – dolny próg tego przedziału wieku rozpoczyna się w momencie nabycia pełnej zdolności do pracy. Dla kobiet i mężczyzn jest to ukończenie 18 lat. Natomiast górny próg jest uzależniony od płci. Dla mężczyzn jest to wiek poniżej 65 lat, a dla kobiet poniżej 60 lat. W ramach tego przedziału wyróżnia się jeszcze dwie podklasy wiekowe i są to:
 - a. **wiek mobilny** (osoby, które ukończyły 18 lat, ale nie ukończyły 45 lat. Wiek ten jest taki sam zarówno dla mężczyzn jak i kobiet),
 - b. **wiek niemobilny** (mężczyźni, którzy ukończyli 45 lat i nie ukończyli 65 lat oraz kobiety, które ukończyły 45 lat, ale nie ukończyły 60 lat).
- **Wiek poprodukcyjny** – dolny próg trzeciej grupy jest tożsamy z podstawowym wiekiem uprawniającym w Polsce do przechodzenia na emeryturę. Dlatego też w tym przedziale wiekowym będą sklasyfikowani mężczyźni, którzy ukończyli 65 lat oraz kobiety, które ukończyły 60 lat. Nieistotny jest przy tym stan faktyczny wykonywania pracy zarobkowej czy też nie.

Poziom wykształcenia jest to najwyższy ukończony cykl kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie lub formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa, podstawą zaliczenia wykształcenia do określonego poziomu jest uzyskanie świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły niezależnie od trybu jej ukończenia (dziennie, wieczorowo, zaocznie, eksternistycznie/stacjonarnie, nie-stacjonarnie, na odległość, korespondencyjnie) w kraju lub za granicą.

W dalszej części publikacji dane dotyczące wykształcenia ludności będą dotyczyły osób w wieku 15 lat i więcej i prezentowane będą w następujących klasach:

- **Wykształcenie wyższe** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły są studia wyższe co najmniej z tytułem licencjata, inżyniera lub równorzędnym, lub uzyskały dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych (z wyjątkiem organizowanych w ramach szkoły wyższej) oraz kolegiów pracowników służb społecznych.
- **Średnie** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie

świadectwa ukończenia liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego, liceum uzupełniającego lub ukończyły gimnazjum przed 1932 r. Odnosi się to również do osób, które otrzymały świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej (technikum, technikum uzupełniającego, liceum zawodowego, liceum technicznego, szkoły artystycznej II stopnia realizującej jednocześnie program szkoły średniej). W tej grupie znajdują się też osoby, które posiadają świadectwo (dyplom) ukończenia szkoły policealnej (pomaturalnej), do której przyjęcie było uwarunkowane posiadaniem świadectwa ukończenia szkoły średniej oraz te, które ukończyły studium nauczycielskie.

- **Zasadnicze zawodowe/branżowe** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia: szkoły zawodowej (zasadniczej szkoły zawodowej lub rolniczej, szkoły przemysłowej), szkoły przysposobienia zawodowego lub rolniczego, korespondencyjnego kursu rolniczego wyłącznie na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, szkoły mistrzów, branżowej szkoły I stopnia.
- **Gimnazjalne** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia gimnazjum lub świadectwa ukończenia specjalnej szkoły przysposabiającej do pracy.
- **Podstawowe ukończone** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia szkoły podstawowej (przed wojną szkoły powszechnej), kursów dla pracujących w zakresie szkoły podstawowej oraz szkoły artystycznej I stopnia realizującej jednocześnie program szkoły podstawowej.
- **Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego** – dotyczy osób, które uczyły się w szkole podstawowej, uczyły się w szkole podstawowej, lecz jej nie ukończyły, nigdy nie uczęszczały do szkoły.

W spisie zastosowano definicje aktywności ekonomicznej ludności zalecane przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ i Urząd Statystyczny Unii Europejskiej (Eurostat), oparte o rekomendacje Międzynarodowej Organizacji Pracy. Zgodnie z tymi zaleceniami przedmiotem badania osób był fakt wykonywania/posiadania pracy w okresie badanego tygodnia (w Polsce był to tydzień od 25 do 31 marca 2021 r.) bądź poszukiwania pracy i gotowość do jej podjęcia. Badaniem objęto osoby w wieku 15 lat i więcej. Przyjęto regułę klasyfikowania każdej osoby tylko do jednej z trzech kategorii: pracujących, bezrobotnych lub biernych zawodowo (faktyczna, a nie formalno-prawna sytuacja zawodowa badanych osób).

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne zgodnie z definicjami podanymi poniżej.

Do pracujących zostały zaliczone wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód,
- nie wykonywały pracy, ale formalnie miały pracę, a czasową przyczyną niewykonywania pracy była np. choroba własna, urlop związany z wypoczynkiem lub opieką nad dzieckiem.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy tzn. podjęły konkretne działania aby znaleźć pracę, w okresie od 1 do 31 marca,
- były zdolne/gotowe podjąć pracę w tygodniu badanym i następnym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Ludność bierna zawodowo to osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne/gotowe do jej podjęcia w okresie od 1 do 15 kwietnia,

- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie: dłuższym niż 3 miesiące lub do 3 miesięcy ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

Jako **główne przyczyny bierności** zawodowej przyjęto:

- emerytura/renta/dochody kapitałowe (akcje, obligacje lub z własności),
- kontynuowanie nauki jako uczeń lub student,
- opieka na dzieckiem lub osobą dorosłą,
- własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy,
- wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy,
- inny powód.

Praca główna to praca, która zwykle zajmuje więcej czasu. Jeżeli prace zajmują taką samą ilość czasu, pracą główną jest ta, która przynosi wyższy dochód.

Status zatrudnienia uwzględnia poniższe kategorie pracujących:

Zatrudnieni (pracownicy najemni):

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej; do tej grupy należą również praktykanci i stażyści, którzy otrzymywali wynagrodzenie za pracę;
- osoby wykonujące pracę nakładczą (inaczej chałupniczą);
- osoby zatrudnione w rodzinnym gospodarstwie rolnym bądź rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem i jednocześnie otrzymujące za wykonywaną pracę ustalony zarobek lub dochód (niekoniecznie w formie pieniężnej).

Pracujący na własny rachunek:

- właściciele, współwłaściciele lub dzierżawcy indywidualnego gospodarstwa rolnego pracujący w tym gospodarstwie;
- osoby prowadzące własną działalność gospodarczą poza rolnictwem (zarejestrowaną lub niezarejestrowaną);
- agenci we wszystkich systemach agencji;
- osoby, które na mocy porozumienia z pracodawcą zarejestrowały własną działalność jako 1-osobowy podmiot gospodarczy.

Do pracujących na własny rachunek zalicza się zarówno **pracodawców** (osoby pracujące na własny rachunek, które w badanym tygodniu zatrudniały przynajmniej 1 pracownika najemnego) jak i **osoby nie-zatrudniające pracowników**.

Pracujący w innym charakterze – to osoby, które są członkami spółdzielni produkcyjnych (również rolniczych) lub pracują na innych zasadach i nie klasyfikują się do grupy pracowników najemnych, pracujących na własny rachunek, pomagających członków rodzin oraz nie są praktykantami ani stażystami; do tej grupy należą również pomagający członkowie rodzin. Pomagający członkowie rodzin to osoby, które bez umownego, wcześniej ustalonego wynagrodzenia, pomagały w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem.

Współczynnik aktywności zawodowej jest to udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia jest to udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Stopa bezrobocia jest to udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia zostały obliczone bez uwzględniania osób o nieustalonym statusie na rynku pracy.

Methodological notes

1. Scope and survey procedure

The National Population and Housing Census was carried out between 1 April and 30 September 2021, as of 24:00 on 31 March 2021.

In accordance with the methodology recommended for labour market surveys by the International Labour Organization, in the section regarding economic activity, the fact of doing, having, or looking for a job, was determined, or in other words current activity was measured, in an interval called the reference period. This period refers to the week ending on the reference day of the survey (i.e. the period from 25 to 31 March 2021).

The survey was complete research and included all individuals permanently residing and temporarily staying in the territory of Poland, excluding the heads and foreign personnel of diplomatic representations and consular offices of foreign countries, members of their families and other recipients of privileges and immunities under the law, international agreements or generally recognized international customs. According to the provisions of the Act of August 9, 2019, on the National Population and Housing Census 2021, the submission of data by individuals was mandatory. The same act required surveyed individuals to provide accurate, thorough and truthful answers. Responses regarding individuals under the age of 18 and absentees were made by the adults residing with them. Regarding persons staying in collective lodging facilities, census data was obtained on the basis of the documentation available from the owners, administrators or managers of the facilities.

The census was carried out using a mixed method, i.e., using data collected from respondents and data from administrative sources. Initially, the information collected in the census was taken from available administrative sources and used to prepare and update the list of personal and address data, as well as a direct source of census data. Next, the data covered by the scope of information of the 2021 census was collected from the entire population to be surveyed through an electronic census form. This was conducted with the use of the following methods and the following definitions:

- **CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing)** – a self-administered online survey, based on respondents filling out an electronic form and was conducted from April 1 to September 30, 2021.
- **„Census on demand“** – a telephone interview at the respondent's request was conducted via a census hotline from April 1 to September 30, 2021.
- **CATI (Computer-Assisted Telephone Interviewing)** – a telephone interview conducted by census takers, during which answers to individual questions were recorded by them in a computer system in a form. This part of the survey took place from May 4 to September 30, 2021.
- **CAPI (Computer-Assisted Personal Interviewing)** – a face-to-face interview conducted by census takers. It was a field interview, with the census takers recording the respondent's answers in a system installed on a mobile device. The survey in this form was conducted from June 21 of this year until September 30, 2021, in compliance with the sanitary regime and the rules of implementation of the census by direct interview method resulting from pandemic restrictions.

2. Basic concepts and definitions

Surveys of the economic activity of the population are a significant source of information for governments, economists, researchers, business entities, along with public institutions and local governments. They are carried out in order to understand the dynamics of various phenomena concerning the labour market. They refer to the activities undertaken by individuals to seek work, employment in the formal and informal sectors, income from other sources, self-employment or unemployment. Economic activity surveys make it possible to analyze key indicators related to the labour market, such as the activity rate, employment rate, or unemployment rate. Understanding these phenomena and the occurring processes

requires using identical terminology. Therefore, this section of the paper will present the most important definitions and concepts. The introduction of these is intended to ensure clarity and consistency of the message as well as unambiguous interpretation of the information contained, and analyses made. It will enable effective communication and analogous understanding of the scope and boundaries of the phenomena studied, which will aid the comparison of results and avoid misunderstandings or divergent interpretations depending on the context or time. Therefore, the following definitions of terms will apply to the variables and analyses presented:

Population category by national definition. This category includes permanent residents of Poland, including persons who are temporarily abroad (regardless of the period of their stay), but have maintained permanent residence in Poland; immigrants temporarily staying in Poland are not included.

Age – the number of years. It is determined by comparing the full date of birth with the date of the census (the so-called critical date, i.e. March 31, 2021). In the economic activity survey, the population consisted of persons who were 15 years and more.

Economic age groups – this is a conventional classification of respondents according to the criterion of ability to work. There are three groups of persons: pre-working age, working age (mobile and immobile) and post-working age.

- **Pre-working age** – the age in which the population does not have full legal capacity, and thus has not yet reached full work ability and is subject to special legal protection as a worker. In the case of economic activity surveys, this classification includes persons who have reached the age of 15 but are under 18.
- **Working age** – the lower threshold of this age bracket begins when one acquires full work ability. For men and women, that is reaching 18 years of age. In contrast, the upper threshold is dependent on sex. For men the age is under 65, and for women under 60. Within this range, there are two more age subclasses as follows:
 - a. **mobile working age** (persons who are 18 years of age or older but under 45 years of age. This age is the same for both men and women),
 - b. **immobile working age** (men who are over 45 years old and under 65 and women who are over 45 years old but under 60).
- **Post-working age** – the lower threshold of the third group is corresponding with the standard retirement age in Poland. Therefore, men who are 65 years of age or older and women who are 60 or older will be classified in this age bracket. Whether or not they are actually employed is irrelevant.

Education this is the highest educational level achieved in a school-based system, or in any other training mode or form, recognised in compliance with the binding education system. The basis for classifying education to a given level is provided by a certificate (diploma) of completion of a certain school, irrespective of the mode of studying (full-time, evening/weekend, part-time, by correspondence) in the country or abroad.

In the remainder of the publication, data on the education of the population will refer to persons aged 15 or over, and will be presented in the following classes:

- **Tertiary education** – refers to persons whose highest completed level of education is higher education with at least a bachelor's, engineer's or equivalent degree, or have received a diploma from a teachers' college, teachers' college of foreign languages (except those organized as part of a post-secondary school) and colleges of social service workers.
- **Secondary** – refers to persons whose highest level of education is the obtaining of a certificate of completion of a general high school, specialized high school, supplementary high school, or completed middle school before 1932. This also applies to those who received a certificate of completion of a secondary vocational school (technical school, supplementary technical school, vocational high school, technical high school, secondary art school which implements a secondary school curriculum). This group also includes those who have a certificate (diploma) of completion of a post-secondary school, admission to which was conditional on having a secondary school certificate,

and those who have completed a teacher training college.

- **Basic vocational or basic sectoral vocational** – refers to persons whose highest level of education they have is a certified completion of: a vocational school (basic vocational or agricultural school, industrial school), vocational or agricultural training school, correspondence agricultural course only at the level of basic vocational school, master's academy, first degree trade school.
- **Lower secondary (gimnazjum)** – refers to persons whose highest level of education is the attainment of a certificate of completion of lower secondary (gimnazjum) or a certificate of completion of a special preparatory school.
- **Primary education** – refers to persons whose highest level of education is the obtainment of a certificate of completion from an elementary school (before the war, a grade school), courses for working persons in the domain of elementary school, and an art school of the first degree that follows the curriculum of an elementary school.
- **Incomplete primary or no school education** – refers to persons who are studying in elementary school, studied in elementary school but did not complete it, or never attended school.

The census uses the definitions of population economic activity recommended by the United Nations Economic Commission for Europe and the Statistical Office of the European Union (Eurostat), based on the recommendations of the International Labour Organization. According to these recommendations, the subject of the survey of persons was the fact of having/having a job during the surveyed week (in Poland it was the week from 25 to 31 March 2021) or searching for a job and readiness to take it. The study included individuals aged 15 years and more. The rule was adopted to classify each person into only one of three categories: employed, unemployed or economically inactive (actual, not formal-legal occupational situation of the surveyed persons).

The economically active population includes all persons considered employed or unemployed as defined below.

The employed included all persons aged 15 years and more who, during the survey week:

- performed work for at least 1 hour that resulted in earnings or income;
- did not perform work, but formally had work, and the temporary reason for not performing work was, for example, their own illness, vacation or child care leave.

The unemployed are those aged 15–74 who have met three conditions simultaneously:

- were not working individuals during the study week;
- actively sought work, i.e. took concrete steps to find a job, between March 1 and March 31;
- were able/willing to work during the survey week and the following week.

The unemployed also included those who had found a job and were waiting for a job to start within 3 months and were willing to take that job.

The economically inactive population is defined as persons aged 15 or over who are not classified as employed or unemployed, i.e. persons who in the week under study:

- were not working, did not have a job and were not looking for one;
- were not working, were looking for work, but were not able/ready to work between April 1 and April 15;
- were not working and were not looking for work because they had a job and were waiting for a job for more than 3 months or up to 3 months but were not ready to start working.

The main causes of inactivity were identified as:

- pension/capital income (stocks, bonds or from property);
- continuing your education as an apprentice or student;
- child or adult care;

- your own health condition that does not allow you to work;
- exhausting all possibilities of finding a job;
- another reason.

The main job is the job that usually takes more time. If the jobs take the same amount of time, the main job is the one with the higher income.

Employment status includes the following categories of workers:

Employees:

- persons employed under an employment relationship or a civil law contract; this group also includes apprentices and interns who were paid for their work;
- persons who work as contractors (also known as homeworkers);
- persons employed on a family farm or in a family business outside agriculture and at the same time receiving a fixed income or earnings (not necessarily in the form of money) for their work.

Self-employed:

- owners, co-owners or lessees of an individual agricultural holding who work on the holding;
- individuals who are self-employed outside of agriculture (registered or unregistered);
- agents in all agency systems;
- persons who, on the basis of an agreement with the employer, registered their own business as a one-person economic entity.

Self-employed include both **employers** (self-employed persons who employed at least 1 paid worker during the survey week) and **non-employed persons**.

Workers in other capacities – are those who are members of production cooperatives (including agricultural cooperatives) or are employed/working on other terms and are not classified as employees, self-employed, assisting family members and are not apprentices or trainees; this group also includes contributing family members. Contributing family members are individuals who, without contractual, predetermined compensation, assisted in the operation of the family farm or family business outside of agriculture.

Activity rate is the share of the economically active population of a given category in the total population of a given category.

Employment rate is the share of the employed persons of a given category in the total population of a given category.

Unemployment rate is the share of the unemployed of a given category in the economically active population of a given category.

Activity rate and Employment rate were calculated without taking into account persons with unknown status in the labour market.